

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

2

Originea produsului arată clar marel efort pentru calitatea acestuia

3

Consumul în ascensiune ar putea devansa creditarea businessului

4

Companiile de asigurări din R. Moldova au subscris prime în sumă de 1,218 mld. lei, în ianuarie-septembrie 2019

În nouă luni din 2019, companiile de asigurări din R. Moldova au subscris prime în valoare de 1 miliard 218,1 milioane de lei sau cu 11,5% mai mult decât în aceeași perioadă a anului 2018 (1 miliard 092 milioane de lei).

Potrivit Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în ianuarie-septembrie 2019, aproximativ 94,3% din prime au revenit asigurărilor generale (1 miliard 149,3 milioane lei) și 5,7% – asigurărilor de viață (68,8 milioane lei).

Companiile de asigurări au încasat cele mai multe prime de la societățile nefinanciare (551,76 milioane lei) și gospodăriile populației (548,4 milioane lei). Cel mai mare volum de prime a fost colectat pentru următoarele tipuri de asigurări: asigurările obligatorii de răspundere civilă auto (RCA) – 283,1 milioane lei (+2,3% față de ianuarie-septembrie 2018); "Carte Verde" – 228,45 milioane lei (-11,6%) și asigurările CASCO – 248,5 milioane lei (+13,8%).

Aceste trei tipuri de asigurări au reprezentat 66,1% din totalul primelor brute subscrise de asigurări. În plus, în ianuarie-septembrie 2019 au fost colectate prime pentru asigurarea împotriva incendiilor și a altor calamități naturale – 84,3 milioane lei, de sănătate – aproximativ 86,3 milioane lei (dintre care 71,7% funcționează în afara Moldovei), de răspundere civilă totală – 59,67 milioane lei, răspundere civilă avia – 59,82 milioane lei, accidente – 17,2 milioane lei.

Primele pentru asigurarea pierderilor financiare au constituit 12,68 milioane lei, asigurarea de credit – 0,05 milioane lei, asigurarea de garanții – 0,02 milioane lei. Primele pentru asigurările de pierderi financiare s-au

ridicat la 12,68 milioane lei, pentru asigurările de credit – 0,05 milioane lei, pentru asigurările de garanții – 0,02 milioane lei.

Lideri în ceea ce privește primele obținute în ianuarie-septembrie 2019 au fost: Grawe Carat Asigurări – 180,1 milioane lei, Donaris VIG – 164,9 milioane lei, Moldasig – 160,1 milioane lei, Asterra Grup – 143,3 milioane lei și General Asigurări – 130,9 milioane de lei, care au o pondere de 64% din totalul primelor încasate. În această perioadă, cel mai mic volum de prime a fost încasat de Auto-Sigurața – 1,1 milioane de lei.

Potrivit Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), în ianuarie-

septembrie 2019, aproximativ 98,6% din despăgubiri au revenit asigurărilor generale (489,13 mil. lei), iar 1,4% – asigurărilor de viață (6,95 mil. lei). Cel mai mare volum de despăgubiri din această perioadă a fost achitat pentru următoarele tipuri de asigurări: asigurarea transportului terestru CASCO – 147,1 mil. lei (+1,5% față de ianuarie-septembrie 2018), asigurările obligatorii de răspundere civilă auto (RCA) – 148,03 mil. lei (+9,6%), "Carte Verde" – 54,2 mil. lei (+5,2%). Acestor trei tipuri de asigurări le-au revenit 71,4% din despăgubirile pentru asigurări generale.

Despăgubirile pentru asigurările de sănătate au însumat 23,15 mil. lei

(dintre care 46,2% – peste hotarele țării). Despăgubirile pentru asigurările de incendii și alte calamități naturale au constituit 10,3 mil. lei, asigurările de răspundere civilă avia – 10,6 mil. lei, asigurările de accidente – 10,1 mil. lei, asigurările de răspundere civilă generală – 0,38 mil. lei, asigurările de pierderi financiare – în jur de 2 mil. lei.

Potrivit CNPF, lider după volumul despăgubirilor achitate în ianuarie-septembrie 2019 este compania Acord Grup – 97,03 mil. lei, cota acestuia fiind de 19,5% din despăgubirile totale, iar cel mai mic volum de daune a fost achitat de compania Auto-Sigurața – 0,1 mil. lei.

Curs valutar
20.11.2019

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.5041
EUR	1	19.3885
UAH	1	0.7233
RON	1	4.0597
RUB	1	0.2745

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hâncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

ÎN ATENȚIA COMPANIILOR – ENTITĂȚI DE INTERES PUBLIC!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, Instituția Publică Ediția Periodică Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.: 022 221287, 022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market în toate oficiile „Poșta Moldovei” din țară sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
Agenția „Ediții Periodice” (022) 233740

INVITAȚIE DE COLABORARE!

I.P. Ediția Periodică „Capital Market” lansează o propunere de colaborare pentru agenții și companiile de publicitate.

Telefon de contact – 022 22 9445,
email – gt@capital.market.md

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

În cadrul ședinței ordinare din 18 noiembrie curent, Consiliul de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), potrivit competențelor conferite de legea-cadru, a aprobat decizii aferente pieței financiare nebancale, mai cu seamă:

REGLEMENTARE

• Aprobarea Regulamentului privind principiile contabile și situațiile financiare individuale și consolidate ale entităților care desfășoară activitate de asigurare și/sau reasigurare și transmiterea acestuia spre avizare și consultări publice autorităților și instituțiilor interesate. Regulamentul dat se referă la politicile contabile, recunoașterea și evaluarea activelor, precum și a obligațiilor asiguraților (reasiguraților), prevederi generale și speciale asupra formatului și posturilor bilanțului contabil, asupra formatului și elementelor situației de profit și pierdere; inclusiv a conturilor tehnice și non-tehnice pentru asigurările generale și asigurările de viață; formatul situației fluxurilor de trezorerie; formatul raportului privind fluxul capitalului social, al raportului privind investițiile, precum și conținutul notelor explicative la situațiile financiare.

AUTORIZARE

• Autorizarea reorganizării SA „MOLDLOTO” prin transformare în societate cu răspundere limitată, ca urmare a deciziei aprobate la adunarea generală extraordinară a acționarilor din 05.09.2019;

• Prospectul ofertei de preluare benevolă, inițiată de ofertantul multiplu în persoana dlor Bumbu Ruslan, Bumbu Dumitru, Bumbu Maria, Bumbu Valentina și SRL „VIN-SELECT”, obiectul căreia îl constituie procurarea a 22 817 acțiuni ordinare nominative emise de SA „PLAI-FRUCT” la preț de 6,00 lei per acțiune, cu durata de 15 zile din data anunțării;

• Avizarea admiterii spre tranzacționare pe piața reglementată a valorilor mobiliare emise de Societatea pe acțiuni „MAPASAUTO”;

• Avizarea înregistrării de stat a modificărilor operate în statutul AEI „SOFMICROCREDIT” (aprobată la adunarea generală repetată a membrilor din 08.09.2019);

• Avizarea înregistrării de stat privind constituirea a 3 OCN: OCN „OVI CREDIT” SRL (aprobată prin decizia asociatului unic din 24.09.2019), OCN „CASH SO SWIFTLY” SRL (aprobată la

adunarea de constituire a OCN din 07.10.2019) și OCN „LIME CREDIT” SRL (aprobată la adunarea de constituire din 31.10.2019);

• Aprobarea prețului de vânzare conform actelor de reevaluare a valorilor mobiliare deținute de administratorii fiduciar „BV Fiduciar Invest” SA, „Econ-Renaștere” SA și „Compania Fiduciară a Feroviarilor” SA care se expun la vânzare în modul stabilit de art. 1461 alin. (2) din Legea nr. 171/2012;

• Suspendarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „EUASIG” SRL, pentru dreptul de a desfășura activitate de intermediere în asigurări și/sau reasigurări, pe termen de până la 6 luni (până la 17.05.2019). De asemenea, autoritatea de supraveghere a suspendat operațiunile bancare la conturile curente și de depozit ale „EUASIG” SRL, până la achitarea integrală a plăților regulatorii de funcționare datorate CNPF, precum și a datoriiilor înregistrate față de asigurații rezultate din sumele încasate cu titlu de prime de asigurare;

• Aprobarea numirii persoanelor cu funcție de răspundere în cadrul ÎM CA „GRAWE CARAT ASIGURĂRI” SA în următoarea componență:

- Anna Cara (conducător cursuala Comrat);
- Viorica Snegur (contabil-șef);
- Anastasia Helbet (contabil-șef adjunct);
- Oxana Roman (contabil-șef adjunct);

– Victor Căldare (actuar), cu eliberarea avizelor corespunzătoare.

• Avizarea înregistrării de stat a statutului Companiei de Asigurări „GENERAL ASIGURĂRI” SA în redacție nouă (aprobat la Adunarea generală extraordinară a acționarilor din 06.11.2019).

SUPRAVEGHERE

• Consiliul de administrație al CNPF a luat act de rezultatele inspecțiilor în teren în cadrul unor participanți profesioniști la piața asigurărilor (CA „ACORD GRUP” SA, CA „DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” SA, „MOLDASIG” SA, CA „MOLDOVA – ASTROVAZ” SA). În context, CNPF a atenționat, prin scrisoare, top-managementul acestor entități privind respectarea necondiționată a prevederilor legale în domeniu;

• Prescrierea și aplicarea avertismentului față de administratorii a 12 brokeri de asigurare și/sau reasigurare să achite, în termen de 10 zile lucrătoare, plățile regulatorii de funcționare restante la situația din 12.11.2019 și penalitățile aferente;

• Disponerea controlului tematic privind respectarea de către ÎM CIA „TRANSELIT” SA a cadrului normativ aferent calității activelor admise la acoperirea fondului asiguraților, nivelului ratei de solvabilitate și coeficientului de lichiditate la situația din 30.09.2019.

Serviciul de presă al CNPF

Vrem o altă Moldova. Mai prosperă. Mai competitivă. Cu o economie mai dezvoltată. O țară în care ai vrea să trăiești.

Există multe lucruri care ar trebui schimbate, în plan economic și social. Însă fără investiții, injecții de capital din exterior nu vom reuși să construim o infrastructură ca în Europa sau să dezvoltăm producții care ar fi competitive pe piețele externe. Forumul economic internațional „Moldova Business Week” este tocmai platforma care are ca țintă atragerea investițiilor.

Ambițiile Republicii Moldova pentru dezvoltarea afacerilor străine și atragerea investițiilor străine se bazează pe un sistem fiscal prietenos mediului de afaceri și pe o deschidere fără precedent pentru a crea relații comerciale transparente cu partenerii din toată lumea, a declarat la deschiderea Forumului directorul Agenției de Investiții, Rodica Verbeniuc. Moldova este angajată să promoveze o politică economică deschisă, să-și sporească eforturile de integrare regională și să devină o piață mai atractivă și mai competitivă.

Cifrele vorbesc de la sine. Peste 1500 de antreprenori, investitori, importatori și exportatori din Republica Moldova și din alte 24 de țări, inclusiv România, Italia, Germania, Israel, Rusia, China, Turcia, Emiratele Arabe Unite, Polonia, Bulgaria, Franța, Olanda, India, Canada, SUA, Iordania, Ungaria, au participat la Moldova Business Week 2019, care a avut loc la Chișinău în perioada 13-16 noiembrie. Agenda a inclus peste 160 de speakeri, dintre care 41 de experți internaționali din 15 țări au discutat despre oportunitățile și provocările sectoarelor strategice și ale celor de nișă, care generează valoare. Aceasta a și contat cel mai mult. La reuniunile de felul acesta, indiferent în ce țară au loc, nu sunt semnate contracte, ci este prezentată oferta țării, condițiile pentru afaceri și investiții pe care le oferă, cadrul juridic, iar oamenii de afaceri leagă relații cu potențialii viitori parteneri de afaceri.

Procesul de atragere a investițiilor și luare a deciziei este unul îndelungat și deloc simplu. „Pentru ca un investitor de talie internațională să vină pe piața Republicii Moldova, este nevoie ca un șir întreg de pași să fie parcurși, iar investiția acestuia să fie securizată. Agenția de Investiții asigură acoperirea a patru etape din cele șapte ale procesului investițional și servește drept platformă multifuncțională. Printre instrumentele de promovare a ofertei de țară, utilizate de Agenție, se regăsesc forumurile, misiunile de afaceri, ședințele tehnice și sesiunile B2B. În context, „Moldova Business

“Moldova Business Week – 2019”:

Week” este cea mai importantă ramură de comunicare, care acoperă toate sectoarele strategice și servește în multe cazuri drept factor decizional în lansarea unei afaceri în Republica Moldova”, a declarat Rodica Verbeniuc.

După Forumul de afaceri din 2018, dar și ca urmare a unui an de activitate a Agenției, nouă mari investitori din Germania, Spania, Ungaria, SUA, China, Italia și Cehia au decis să se lanseze în Republica Moldova. Aceștia investesc în sectoare precum industria ușoară, produse alimentare, ITC, energetică, medicină și infrastructură de transport. Totodată, patru companii localizate în Belgia, Portugalia, Japonia și Olanda sunt la etapa finală de pre-lansare, iar alte aproape 20 – în proces de identificare a locației, potrivit directorului general al Agenției de Investiții.

Și aceste date confirmă că Uniunea Europeană este nu numai cea mai mare piață de desfacere pentru mărfurile moldovenești, dar și direcția din care vin cele mai multe investiții. Sunt însă și domenii cu un potențial foarte puțin explorat. Ambasadorul UE în Republica Moldova, Peter Michalko, a declarat în cadrul Forumului că este critic ca eforturile autorităților să fie orientate către dezvoltarea economiei durabile, bazate pe investiții în infrastructură. De asemenea, este critic ca reformele în domeniul siguranței alimentare să fie implementate cât mai urgent, pentru a permite producătorilor locali să exporte produse de origine animală de valoare adăugată înaltă. Un alt

domeniu care necesită atenție este managementul deșeurilor, a mai spus șeful Delegației UE.

Când nu ești nici chiar în prima jumătate a Clasamentului Competitivității Globale, elaborat de Forumul Economic Mondial (locul 86 din 141 de state – n.r.) îți mărești șansa de a atrage investitori prin lansarea unor proiecte competitive nu doar pe plan regional. Un exemplu concludent este crearea parcului virtual IT. Stabilirea unei taxe unice de 7 la sută din cifra de vânzări lunare pentru rezidenții acestora a făcut ca tot mai multe companii din Occident să-și extindă filialele până în Republica Moldova. Este și cazul companiei americane Ellation din Silicon Valley, care a venit la Chișinău în 2017 și de atunci a investit în economia națională aproape 100 de milioane de lei, creând 60 de locuri de muncă noi.

Directorul executiv al companiei Ellation, Dan Denuță, afirmă că „celor care se gândesc să deschidă o afacere IT în această țară, vreau să le spun că vor găsi, cu siguranță, forță de muncă calificată, pentru că Moldova are mulți tineri cu un potențial foarte mare. Unde mai pui că fondarea unei afaceri nu mai este o procedură atât de birocratică, datorită eforturilor Guvernului, iar existența unui astfel de concept ca „IT Park” predispozează spre derularea unor afaceri prospere”.

Un alt avantaj al Republicii Moldova este poziția geografică favorabilă, s-a menționat în cadrul Forumului economic internațional „Moldova Business Week”. Acest avantaj a atras

în Moldova, acum 16 ani, unul dintre cei mai mari producători de băuturi din lume – Efes Beverage Group. De atunci, compania turcă a investit în Moldova peste 136 de milioane de dolari SUA, iar taxele achitate în bugetul de stat în 2018 au constituit aproape 300 de milioane de lei.

„Atunci când spunem că Moldova este o țară atractivă pentru investiții ne referim la capacitatea țării de a absorbi investiții, la poziția ei geografică, care o transformă într-o punte de trecere dintre Est și Vest, dintre Sud și Nord, dar și la faptul că investițiile sunt activ susținute de stat. Experiența investitorului, la care se adaugă condițiile propice de aici sunt garanții unei afaceri de succes”, a declarat în cadrul Forumului Ludmila Andronic, director Afaceri Corporative Efes Moldova.

Cea mai mare cotă a investițiilor străine directe, efectuate în 2018, îi revine României. Anul trecut, antreprenorii români au investit în Moldova aproape 80 de milioane de dolari SUA. Tot în 2018, pe piața locală a intrat cel mai mare grup bancar din România – Banca Transilvania. Este prima oară în ultimii 10 ani când o bancă din afara Republicii Moldova investește pe această piață.

„A fost o investiție strategică, scopul căreia a fost de a aduce aici bunele practici din domeniul bancar din UE. Noi credem în succesul Moldovei, acesta este și motivul pentru care am investit în Moldova, în special în domeniul precum agricultura, IT și credem noi că în curând și în sfera serviciilor. Veniți să investiți în Moldova

pentru că este o țară care asigură posibilitatea de a avea o afacere de succes, atât timp cât îți dorești să ai succes și să fii o firmă transparentă”, a menționat Bogdan Pleșușescu, președintele Victoriabank, parte din grupul financiar „Banca Transilvania”.

Agenția de investiții mai subliniază că Republica Moldova este destinația perfectă pentru investiții dacă îți dorești să beneficiezi de localizare geografică strategică – la distanță de două zile de UE și CSI cu transport terestru; acces către o piață de export cu peste 800 milioane consumatori – acorduri de liber schimb încheiate cu 43 de state din UE, CEFTA, CSI, GUAM, Turcia și în proces de negociere cu ASIA; costuri de operare reduse – cele mai mici prețuri la chirie de oficii din regiune; costuri ale forței de muncă reduse – unele dintre cele mai mici salarii din regiune; forță de muncă calificată și multilingvă; facilități fiscale, scutiri de taxe – Moldova are unul dintre cele mai competitive sisteme fiscale din regiune, cu: un impozit pe profit de 12% și doar 6% – pentru rezidenții Zonelor Economice Libere, un impozit unic de 7% din vânzări pentru rezidenții Parcurilor IT, cea mai redusă taxă de contribuție socială de 18%; nivel redus al birocrăției – a fost redus cu 70% numărul organelor cu funcții de control, iar agenții economici au nevoie cu 300 de acte permise mai puțin pentru a-și dezvolta afacerile legal.

„Am susținut toate edițiile „Moldova Business Week” fiind motivați de dorința de a contribui la valorificarea unei platforme, care pune față în față oamenii de afaceri din Moldova și din alte țări și care contribuie la dezvoltarea economiei naționale. Evenimentele precum MBW sunt foarte importante, pentru că reușesc să unifice toate domeniile strategice care ar impulsiona dezvoltarea Republicii Moldova”, a menționat Sergiu Harea, președintele Camerei de Comerț și Industrie.

Datele BNM arată că anul trecut influxul net de capital sub formă de investiții străine directe a constituit peste 196 de milioane dolari SUA, în creștere cu 31,3 la sută față de 2017. Investițiilor din UE le revin 84,5 la sută, în timp ce investițiilor din CSI – 6 la sută.

Totodată, agenda evenimentului a inclus Forumul „ProExport”, în cadrul căruia au fost organizate paneluri de discuții cu invitați internaționali, sesiuni B2B cu autorități publice, care au oferit companiilor locale informații privind instrumentele de suport pentru exportatori, piețele strategice pentru export, dar și practice practice de a crea parteneriate avantajoase.

Vlad BERCU

Originea produsului arată clar marele efort pentru calitatea acestuia

Niciun capitol sau subcapitol din ceea ce înseamnă Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană nu este lipsit de importanță, oricum ar suna acesta, oricare ar fi produsul sau serviciul vizat, oricare ar fi ținta asupra căreia ar urma să se resimtă impactul schimbărilor. Or, acest document, este până la urmă, o totalitate îngăduitoare a tuturor aspectelor vieții. Avantajul pe care îl are Republica Moldova în acest proces complex de ajustare la standarde deja probate, e că țara noastră găsește undeva, în față, niște modele care oferă aproape sută la sută garanția schimbării lucrurilor în bine. Indiferent de domeniu.

Pornind de la specificul și diversitatea grupurilor care coabitează în spațiul comunitar, anume originea devine elementul care poartă cea mai mare valoare. Și aici ne referim la originea produsului. Analizele care s-au făcut în scurta istorie de până la semnarea Acordului de Asociere și după, arată că, așa cum a fost în cazul tuturor statelor-membre ale comunității, Moldova dispune de un imens potențial privind înregistrarea indicațiilor geografice și a denumirilor de origine.

Ne referim la Acordul de Asociere, dar trebuie să spunem că un elementar dialog între comunitatea internațională și Republica Moldova pe această dimensiune a început relativ mai devreme. Acordul între Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare a fost semnat la Bruxelles pe 26 iunie 2012. Chișinăul a ratificat documentul cu aproape jumătate de an mai târziu ca acesta să intre în vigoare pe 1 aprilie 2013.

În jurul acestei date, conform înțelegerilor care decurg din actual semnat, fiecare parte asigură protecția reciprocă a indicațiilor geografice (IG) și denumirilor de origine (DO) (RM-UE). În baza Acordului, pe teritoriul Republicii Moldova sunt protejate 3648 de IG/DO din UE; iar pe teritoriul UE sunt protejate – două denumiri de origine – Ciurmești și Romanesti – și indicații geografice din Republica Moldova – Codru, Divin, Valul lui Traian și Ștefan Vodă.

O definiție general acceptată a indicației geografice ne cere să înțelegem că prin recunoașterea acesteia se garantează protecția producătorilor împotriva: oricărei utilizări, directe sau indirecte, a unei denumiri protejate; utilizării abuzive, imitării sau evocării originii ("de genul", "de tipul"); oricărei indicații false sau înșelătoare privind proveniența, originea,

natura sau calitățile esențiale ale produsului. Întrebarea e "de ce, totuși, avem nevoie de IG?".

Experții în domeniu au suficiente argumente, printre care: ajută producătorii să obțină un supraprofit în schimbul garanției calității; ajută la distribuirea mai corectă și echitabilă a veniturilor pe întreg lanțul de producere începând cu producătorii materiei prime și terminând cu comercianții; valorifică locul de origine al produsului; creează locuri de muncă; preîntâmpină exodul rural. Pe segmentul de marketing, indicațiile geografice promovează diversificarea produselor; permite producătorilor să comercializeze produse evident diferențiate care sunt destul de ușor de identificat, tot acestea oferind instrumente eficiente pentru păstrarea tradițiilor locale și a resurselor naturale, fiind parte distinctă a culturii grupurilor angajate în producerea și promovarea acestora.

O privire "din dronă", adică de ansamblu, ne ajută să găsim în Republica Moldova un potențial imens în crearea unor produse cu calități deosebite, cum ar fi: vinuri, băuturi alcoolice, fructe, legume, nuci, cașcaval, unt, iaurt, carne, produse din carne, miere, uleiuri esențiale, bere, ape minerale etc.

O simplă recitare a acestei liste de produse ne lasă să înțelegem că Republica Moldova intră pe piață cu o listă similară pe care o au multe alte țări. Elementul distinct este până la urmă geografia acestora, specificul și calitatea care decurge dintr-un șir de factori determinanți.

Liubomir Chiriac, director executiv al IDIS Viitorul a menționat, în cadrul unei evaluări la acest subiect, că „dezvoltarea economică presupune, în primul rând, un efort intelectual considerabil, întrucât proprietatea intelectuală presupune nu numai creații tehnice, semne distinctive și asociate, produse de marcă, nume comercial și indicații geografice, dar și protecția împotriva concurenței ne-

loiale. Pentru a face față concurenței, agentul economic este impus să vină pe piață cu produse originale și personalitate”.

Când spunem "potențial", avem deja pe masă un "pachet" cu produse identificate și aici vorbim despre băuturi, bucate, obiecte de meșteșugărit etc.

Potrivit lui Anatolie Fala, director de programe al Agenției Naționale de Dezvoltare Rurală, au fost deja identificate 67 de produse, băuturi, bucate și obiecte de meșteșugărit cu potențial de înregistrat sub IG, DO și Specialități Tradiționale Garantate, inclusiv: Plăcinta rece de Șerpeni, Plăcinta Miresei din Crocmaz, Sărmașuțe "pitice de Lalova", Brânza de capra din Telița, Salam de Domulgeni, Prune cu miez de nucă în vin roșu de Lalova, Vin de Răscăieți, Pomoșoare sublimite de la Ustia, Miere de Codru și de Condrîța, Lemn și produse din lemn din Bulboacă și Pohoarna, Împletit din papură din Mitoc, Ceramică de la Casa Olarului, Ceramică de Iurceni și de Ungheni ș.a. Expertul este de părere că „mediul de afaceri agricol din Republica Moldova este reprezentat predominant de un număr mare de exploatații agricole de talie medie și mică, pentru care înregistrarea, promovarea și comerțul cu produse sub simbolul de IG înseamnă, în primul rând, asocierea producătorilor și adoptarea comună a unui Caiet de sarcini și de elemente tehnologice asemănătoare de toate entitățile grupului de fermieri”.

Dar experiența țărilor cu economii avansate arată că valorificarea potențialului unei țări nu se poate produce doar prin efortul producătorului. Este obligatorie implicarea constantă a statului, inclusiv prin crearea și ajustarea cadrului legislativ și a mecanismelor economice necesare.

În concluzie, dată fiind importanța din ce în ce mai mare acordată denumirilor de origine și indicațiilor geografice atât la nivel european, cât și la nivel internațional, apreciem că înregistrarea acestor denumiri geografice de producătorii interesați devine un factor deosebit de important în activitatea lor comercială. Deși legislația este complexă, iar parcurgerea procedurii de înregistrare presupune suficientă birocrație, totuși, avantajele pot fi citite ușor atunci când vedem că produsul pe care îl vindem este ușor de identificat nu doar ca origine, ci și prin calitatea sa.

Constantin OLTEANU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații **Comisiei Naționale a Pieței Financiare**, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

În atenția acționarilor Mobiasbanca – OTP Group S.A.

STIMATE ACȚIONARI!

Mobiasbanca – OTP Group S.A. anunță, în conformitate cu Hotărârea Consiliului Băncii din 20 noiembrie 2019, convocarea Adunării Generale extraordinare a Acționarilor, care va avea loc **prin corespondență** la data de **20 Decembrie 2019, ora 16.00** pe adresa **mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 81a, oficiul central al Băncii, bir. 319.**

ORDINEA DE ZI:

1. Alegerea componenței noi a Consiliului Băncii.
2. Modificarea Statutului Băncii.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la Adunarea Generală extraordinară a Acționarilor va fi întocmită conform situației la data de **20 Noiembrie 2019**. Modificările la lista acționarilor băncii cu drept de participare la Adunarea Generală extraordinară a Acționarilor pot fi introduse până la data de **17 Decembrie 2019**.

Acționarii se pot familiariza cu materialele pentru ordinea de zi a Adunării Generale a Acționarilor începând cu data de **10 Decembrie 2019** la sediul central al băncii: bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 81a, mun. Chișinău, bir. 319, în zilele de lucru, între orele 9.00 – 13.00 și 15.00 – 16.30, de asemenea prin intermediul paginii dedicate acționarilor de pe site-ul Băncii: <https://mobiasbanca.md/infoactionari/>.

Participarea la Adunarea Generală extraordinară a Acționarilor se va exprima prin completarea și expedierea în adresa Băncii a Buletinului de vot.

În cazul persoanei fizice, buletinul de vot se va expedia prin una din următoarele metode:

- se va semna de către acționarul Băncii personal, la oficiul central, în prezența membrilor comisiei de numărare a voturilor;
- se va trimite prin poștă, autentificat de către notar sau de către administrația organizației de la locul de muncă, de studii sau de trai al acționarului, iar pentru pensionari – de către organul de asistență socială de la locul de trai.
- Buletinul de vot semnat se va transmite prin intermediul paginii dedicate acționarilor de pe site-ul Băncii, prin încărcarea acestuia.

În cazul persoanei juridice, buletinul de vot se va semna de către conducătorul acționarului sau de reprezentanții lor legali.

La buletinul de vot al persoanei juridice se vor anexa, după caz:

- a) Extras din Registrul de Stat al persoanelor juridice cu indicarea numelui administratorului;
- b) Procura perfectată și eliberată în modul stabilit de legislația în vigoare, în cazul în care buletinul de vot a fost semnat de către o persoană împuternicită prin procură.

Termenul limită de prezentare a buletinului de vot este data de **20 Decembrie 2019, ora 16.00**, fie prin restituirea acestuia nemijlocit la Bancă (bir. 319), fie prin expedierea lui prin poștă la adresa: MD-2012, Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 81a, bir. 319, sau prin încărcarea Buletinului semnat prin intermediul paginii dedicate acționarilor.

Rezultatul votului prin corespondență se va aduce la cunoștința acționarilor prin publicarea în termen de până la 2 Ianuarie 2020 a unui comunicat în Monitorul Oficial al RM, ziarul "Capital Market" și pe site-ul Băncii.

Informații suplimentare puteți obține la tel.

022 812 431; 0 22 812 438.

Comitetul de Direcție al Băncii

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpres: 67770.

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR:

Instituția Publică Ediția Periodică

CAPITAL MARKET

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ

A PIEȚEI FINANCIARE

REDACTOR-ȘEF:

Ghenadie TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:

Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor

anuale: ziarulcm@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL

BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției

«Moldpres» și «InfoMarket»

Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul

de vedere al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se

permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Consumul în ascensiune ar putea devansa creditarea businessului

După o perioadă de diminuare, începând cu luna martie 2018 și până în septembrie 2019 portofoliul de credite a înregistrat o creștere consecutivă de la 32,3 miliarde de lei până la 39,6 miliarde de lei cu 7,2 miliarde de lei sau 22,4%, arată datele Băncii Naționale a Moldovei.

Astfel, 36,5% dintre credite au fost acordate clienților corporativi, 30,2% – întreprinderilor mici și mijlocii, 16,6% – credite de consum și 14,4% – pentru procurarea și construcția imobilului. În cazul în care ritmul de creștere a creditelor se va menține în câțiva ani, soldul creditelor pentru consum și a celor acordate pentru procurarea imobilelor îl va depăși pe cel al sectorului corporat. “Atestăm o modificare a structurii de creditare, cu o creștere majoră a creditelor acordate persoanelor fizice fie pentru procurarea imobilului, fie pentru alte necesități de consum”, potrivit opiniei guvernatorului BNM, Octavian Armașu.

Comparativ cu alte țări, băncile din Republica Moldova sunt capitalizate suficient, având în vedere faptul că rata de adevărată a capitalului se situează la un nivel mai înalt decât în celelalte țări din Europa.

Datele BNM arată că ponderea creditelor neperformante la situația din 30 septembrie 2019 în totalul creditelor a constituit 10,2%, fiind în scădere cu 2,3 p.p. față de 31 decembrie 2018. Comparativ cu finele anului 2017, ponderea creditelor neperformante în total credite s-a diminuat cu 8,2 p.p.

La sfârșitul lunii septembrie, activele pe sectorul bancar, conform datelor prezentate de băncile licențiate, au constituit 87,497.2 mil. lei, majorându-se față de finele anului precedent cu 4,420.6 mil. lei sau 5,3%. În structura activelor, cea mai semnificativă majorare a înregistrat articolul din bilanț Credite și avansuri la cost amortizat cu 4,366.3 mil. lei sau 12,7% și Alte depozite la vedere cu 1,08 miliarde de lei sau 15,2%. Portofoliul de credite brut prudențial a constituit 39,6 miliarde de lei, majorându-se pe parcursul anului 2019 cu 4,1 miliarde de lei sau 11,7%.

Nivelul de provizionare (acoperire) a creditelor neperformante pe sector este de 70,4 la sută. Astfel, în cazul nerambursării acestora există un risc scăzut de afectare a capitalului.

“După declinul din 2016, creditele noi acordate în lei au crescut cu circa 20% în anii 2017 și 2018. Deosebit de rapid cresc creditele în monedă națională oferite persoanelor fizice. În 2018, acestea au crescut cu 36,5%, iar în ianuarie-iunie 2019 – cu 44,9%. Creditele în monedă națională oferite persoanelor juridice au crescut cu 11,1% în 2018, iar în șase luni ale anului 2019 – cu 19,7% față de anul precedent. Această evoluție trebuie asociată cu lansarea Programului „Prima Casă”, care a facilitat accesul la credite imobiliare, dar și cu nivelurile foarte joase ale ratelor nominale ale dobânzilor înregistrate în 2018 și în prima jumătate a anului 2019. Totuși, majorarea ratei de bază în vara anului 2019 va tempera procesul de creditare”, potrivit Raportului de Stare a Țării a Expert-Grup.

În cazul creditelor în valută, evoluțiile au fost mult mai line. Aici, în 2018, majorarea a constituit 13,2%,

însă în prima jumătate a anului 2019 ritmul de creștere s-au redus până la 8,8%, acest efect datorându-se deprecierei leului moldovenesc.

CORUPȚIA ȘI JUSTIȚIA ÎMPIEDICĂ DEZVOLTAREA BUSINESSULUI

Conform raportului „Doing Business”, în ultimii trei ani Republica Moldova s-a clasat printre primele 50 de economii în funcție de ușurința desfășurării afacerilor, ocupând poziția 44 în 2017 și 2018, și 47 în 2019. Această îmbunătățire s-a datorat însă facilitării procedurii de înregistrare a afacerilor. În rest, economia continuă să fie afectată de probleme fundamentale legate de justiție și corupție, iar acest fapt determină atractivitatea scăzută a țării pentru companiile naționale, cât și pentru cele din exterior. Un indicator relevant în acest sens este stocul de ISD per capita – un barometru al atractivității economice. În 2018, acest indicator a constituit puțin peste 1500 USD – una dintre cele mai mici valori dintre statele Europei Centrale și de Est.

La sfârșitul anului 2018 a fost pusă în aplicare o amplă relaxare fiscală care prevedea: trecerea de la impozitarea progresivă în două rate (7% și 18%) la aplicarea impozitului unic de 12% pentru venitul persoanelor fizice; reducerea de la 23% la 18% a contribuției de asigurări sociale obligatorii de stat achitate de angajator, reducerea de la 20 la 10% a cotei TVA în sectorul HoReCa. Relaxarea fiscală a avut efecte pozitive asupra economiei: s-a majorat salariul net, iar activitatea investițională privată s-a dinamizat. Totuși, în urma implementării reformei, statul a ratat veniturile bugetare în valoare de 1,5 miliarde de lei.

Pe lângă relaxarea fiscală, statul a majorat semnificativ salariile angajaților bugetari și s-a implicat într-un amplu program de investiții publice. Drept urmare, în prima jumătate a anului 2019, deficitul bugetar a crescut semnificativ și ar putea atinge nivelul de 3% din PIB. În acest context, noul Guvern, instaurat după alegerile din 24 februarie 2019, a fost nevoit să recurgă la majorări de impozite și la reducerea cheltuielilor. Printre măsurile de ajustare fiscală se numără revenirea la cota TVA de 20% în sectorul HoReCa și anularea regimului fiscal preferențial pentru tichetele de masă (alocațiile angaja-

torului pentru tichetele de masă vor fi impozitate la fel ca și veniturile salariale).

COMPANIILE ȘI-AU SUSPENDAT PLANURILE, IAR AGRICULTURA – FĂRĂ IMUNITATE

În acest context, este elocvent exemplul modificărilor operate la regimul fiscal aferent HoReCa. Atât decizia ce se referă la reducerea TVA în 2018, cât și hotărârea privind majorarea acestui impozit indirect în 2019 nu au fost bine argumentate de către Executiv. Totodată, schimbarea rapidă a Hotărârii de Guvern reprezintă un semn negativ și creează o stare de incertitudine pentru agenții economice.

“Într-un mediu în care nu există siguranță și certitudine privind stabilitatea în timp a unei măsuri regulatorii este dificil, pentru firme, să elaboreze planuri de lungă durată și să activeze în conformitate cu acestea. În respectiva ordine de idei, în activitatea sa Guvernul trebuie să țină cont de câteva aspecte: elaborarea politicilor trebuie să se bazeze pe analize consistente, care iau în considerație costurile și beneficiile tuturor părților interesate; în mod normal, promovarea politicilor publice trebuie să fie stabilă în timp, cel puțin, pe termen mediu. Este evident că pot exista abateri de la această regulă – de exemplu, în contextul unor evenimente extreme (război sau cataclisme naturale) sau când se demonstrează că actul normativ a fost elaborat cu rea-intenție și servește unui grup restrâns de interese”, se mai spune în Raportul de Stare a Țării.

În același timp, agricultura este sectorul economic cu cea mai mare vulnerabilitate la condițiile climatice. Factorii precum degradarea infrastructurii de irigare au sporit și mai mult sensibilitatea acestui sector la condițiile climatice. O măsură ce ar mări reziliența la schimbările climatice se referă la elaborarea unui program național de împădurire a țării. Conform datelor din anul 2017, gradul de împădurire a țării este de 11,2%, iar acest nivel este sub pragul minim de 15%, necesar pentru asigurarea echilibrului ecologic. Alte măsuri ce ar consolida imunitatea țării la vulnerabilitățile climatice țin de promovarea transportului „verde”, a agriculturii ecologice și a unor modele mai economice de consum al apei.

Victor URȘU

Premierul Ion Chicu a declarat că implementarea Acordului de Asociere cu UE rămâne o prioritate pentru guvern

Premierul Ion Chicu a declarat că implementarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană rămâne o prioritate pentru Guvern. Potrivit agenției INFOTAG cu referire la Serviciul de presă al Guvernului, despre aceasta el a declarat la întrevvedere cu șeful Delegației UE în Republica Moldova, Peter Michalko.

“Dezvoltarea dialogului cu Uniunea Europeană și implementarea Acordului de Asociere rămân o prioritate pentru Guvernul pe care îl conduc. Mizăm pe continuarea și consolidarea dialogului. Înțelegem cât de importante sunt în acest sens reformele reale și suntem determinați să le promovăm. O prioritate deosebită va fi acordată reformei justiției. Asistența și expertiza UE în acest sens va fi înalt apreciată”, a spus Ion Chicu.

Exprimând recunoștință UE pentru “sprijinul de durată oferit Moldovei”, prim-ministrul a confirmat că UE este “unul dintre cei mai importanți parteneri externi ai RM”. El a precizat că Executivul va continua să îndeplinească condițiile necesare pentru accesarea asistenței macrofinanciare.

Șeful Delegației UE a declarat că Uniunea Europeană urmărește cu mare atenție acțiunile Guvernului de la Chișinău și implementarea reformelor asumate. În mod special, Peter Michalko a accentuat necesitatea Guvernului de a continua reformele în sectorul justiției, inclusiv selectarea procurorului general, lupta împotriva corupției, asigurarea democrației și a statului de drept, asigurarea libertății presei, dar și continuarea investigării fraudei bancare.

În context, premierul Chicu a confirmat că Executivul dispune de toată voința și capacitățile necesare pentru a realiza reformele menționate, iar acest lucru va fi demonstrat de acțiuni concrete.

Mai mulți deputați ai Parlamentului European și oficiali ai UE au luat o atitudine critică față de schimbarea Guvernului în Moldova. Acest lucru ține nu numai de demiterea premierului proeuropean Maia Sandu, dar și de numirea lui Ion Chicu în această funcție. În ultimele luni, în calitate de consilier al președintelui, Chicu a declarat în repetate rânduri că Moldova se poate descurca și fără asistență externă. De asemenea, el a criticat acțiunile UE și a pus responsabilitatea furtului miliardului pe unii funcționari europeni, propunând ca aceștia să fie trași la răspundere. După ce a fost numit premier, Chicu a spus că afirmațiile sale “au fost interpretate distorsionat”.

BNM monitorizează atent procesul încasărilor la Banca de Economii, Unibank și Banca Socială

Banca Națională a Moldovei (BNM) a compilat datele pentru luna octombrie ale Băncii de Economii, Unibank și Banca Socială privind încasările acestor bănci în proces de lichidare și achitățile efectuate către Ministerul Finanțelor.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la surse din cadrul BNM, rambursările totale cumulative la creditul de urgență la 31 octombrie au constituit 2,368 mld. lei comparativ cu 1,713 mld. în anul trecut.

Potrivit comunicatului, “procesul de lichidare a băncilor menționate este supravegheat de Banca Națională, care urmărește ca acestea să valorifice activele disponibile în termene restrânse și să obțină contravaloarea lor maximă”.

“Banca Națională a Moldovei manifestă deschidere maximă în conclucra cu organele de anchetă oferind materialele necesare pentru investigarea circumstanțelor aferente fraudei bancare, în susținerea mersului anchetei, ale căror rezultate se așteaptă. Astfel, BNM sprijină efortul de recuperare a mijloacelor bănești sustrate și de tragere la răspundere a persoanelor vinovate”, se arată în comunicat.

Banca Națională a Moldovei este angajată într-un proces amplu de reformare a sectorului bancar pentru a nu admite asemenea fraude în viitor. În acest sens, au fost și sunt în continuare întreprinse multiple măsuri: monitorizarea continuă a calității acționariatului băncilor și îngrădirea accesului în sistem a acționarilor neconformi, implementarea celor mai bune practici ale guvernării corporative cu responsabilizarea personală a conducătorilor băncilor, modificarea regimului expunerilor mari pentru a nu permite plasamente exagerate la alte bănci și limitarea normelor expunerilor față de persoanele afiliate băncilor.

Totodată, BNM pune în aplicare un cadru modern de reglementare și un proces de supraveghere bazată pe risc, care să permită depistarea timpurie a deficiențelor și a riscurilor băncilor.

BNM menționează și implementarea registrului de credit, care impune raportarea zilnică a creditelor mai mari de 1% de capital chiar de la etapa depunerii cererii. În același timp, au fost introduse instrumente noi, de intervenție timpurie și rezoluție bancară, care permit salvagardarea instituțiilor bancare de la etape mai timpurii de manifestare a problemelor fără apel la banii publici. Totodată, au fost revizuite cerințele calitative și cantitative față de capitalul băncilor, introduse instrumente menite să sporească stabilitatea financiară a întregului sistem bancar și a fost promovată majorarea plafonului de garantare a depozitelor până la 50 de mii lei.

Aceste și alte măsuri vin să confirme asumarea și realizarea de către Banca Națională a angajamentelor de sanare și reformare a sistemului bancar, de modificare a cadrului legal, dar și de sporire a nivelului profesional în sistem pentru neadmiterea unor fraude similare pe viitor, iar cea mai sigură garanție contra crizelor și fraudelor bancare rămâne independența și profesionalismul băncii centrale.

Statistica tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată în perioada 11.11.2019 - 15.11.2019

Data tranzacției	Codul ISIN	Denumirea emitentului	Valori mobiliare	Prețul	Volumul	Valoarea nominală	Emisia	% din emisie	Tipul tranzacției
11.11.2019	MD14PESI1004	SA "PESTE"	825	0,56	462,00	1,00	1182197	0,07	Pachet Unic (Licitare cu strigare)
11.11.2019	MD14FULR1002	SA "FULGER S.T."	90588	2,03	183 893,64	2,00	1629140	5,56	Oferta publica pe piata secundara
12.11.2019	MD14ICEV1004	SA "CONTINENT-SERVICE"	30862	3,31	102 153,22	2,00	1732922	1,78	Pachet Unic (Licitare cu strigare)
12.11.2019	MD14AFRI1009	SA "FERTILITATE-BAS"	179	5,63	1 007,77	10,00	177206	0,1	Pachet Unic (Licitare cu strigare)
12.11.2019	MD14OMBI1004	SA "COMBINATUL AUTO nr.5"	59	60,66	3 578,94	76,00	112108	0,05	Pachet Unic (Licitare cu strigare)
14.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	90	260,66	23 459,40	100,00	1315442	0,01	Cumparare vnzare
14.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	1010	260,66	263 266,60	100,00	1315442	0,08	Cumparare vnzare
14.11.2019	MD14TOCU1000	SA "TOCUSOR"	11000	25,00	275 000,00	20,00	215746	5,10	Cumparare vnzare
15.11.2019	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	150	260,66	39 099,00	100,00	1315442	0,01	Cumparare vnzare

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru data de 10.06.2019 - 14.06.2019

Tipul tranzacției: Vânzare-Cumpărare							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA VITIS-LUX-SL	MD14ITLU1007	1	5	16765	16765,00	38,6656
2	SA Fabrica conserve Anenii Noi	MD14FDCA1003	40	2	220729	1103645,00	60,1789
3	SA Set-Service	MD14SETS1008	5	1	60	60,00	0,0618
4	SA VALEGA	MD14VALE1001	6	3	53136	318816,00	16,95
5	SA CONCOM RTCA	MD14RTCA1001	10	1	88	880,00	0,05
6	SA METALIC	MD14META1004	40	1	50	250,00	0,05
7	SA PRESUDOR	MD14PDSR1004	23	1	1247827	30780300,00	99,7052
8	SA ISRT-FĂLEȘTI	MD14ISRT1005	10	4	730	3650,00	0,34
9	SA Lusmecon	MD14LUSM1002	50	1	3050	30500,00	0,513

Tipul tranzacției: Moștenire							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA STEJAUR-MARKET	MD14STAU1008	8	1	200	1600,00	0,1145
2	SA Ectostim Grup	MD14ECTO1000	30	2	157	4710,00	0,3125
3	SA Fabrica de zahăr din Ghindești	MD14FZGD1000	20	1	9	180,00	0,0009
4	SA Răut	MD14ARTU1009	7	1	63	441,00	0,0009
5	SA Nord-Mobila	MD14DMOB1009	8	1	40	320,00	0,0032
6	SA ICAM	MD14CIMA1009	5	1	180	900,00	0,00
7	SA NISTRU-LADA	MD14NTLD1001	1	1	40	40,00	0,04
8	SA TRANSCOM	MD14ANSC1006	10	1	10	100,00	0,50
9	SA BTA-31	MD14BTAC1009	10	1	195	1950,00	0,08
10	SA INTRA GROUP	MD14INGR1005	1	1	592	592,00	0,00
11	SA ISRT-FĂLEȘTI	MD14ISRT1005	10	8	730	7300,00	0,34

Tipul tranzacției: Donație între persoanele care sînt soți, rude sau afini pînă la gradul II inclusiv							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA DAAC HERMES GRUP	MD14MARS1000	1	2	1232	1232,00	0,0017

Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare conform prevederilor art.II alin.(3) din Legea nr.163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA IULANRO	MD14IULA1008	1000	1	1020	1811680,00	100,00

Tipul tranzacției: Retragerea obligatorie în condițiile art.30 din Legea privind piața de capital:							
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Pondere VM în numărul total al acestora în circulație, %
1	SA ARES UT	MD14ESUT1004	21	22	2739	87648,00	0,5139

**PLANUL DE NEGOCIERI PE PIATA REGLEMENTATA
sesiunea din 20 Noiembrie 2019**

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	Pondere din volumul emisiei, %	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii
1	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	137854	238,00	32 809 252,00	6,8927	50,00	09.09.2019	11.11.2019	22.11.2019
2	SA"MAGISTRALA"	MD14MAGI1005	43689	2,25	98 300,25	1,4992	5,00	25.10.2019	12.11.2019	25.11.2019
3	SA "ASPA"	MD14ASPA1006	97498	12,87	1 254 799,26	6,2567	10,00	25.10.2019	12.11.2019	25.11.2019
4	S.A. "Micul Print"	MD14MIPR1005	13700	33,08	453 196,00	33,2900	8,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
5	S.A. "Articole de Tipografie"	MD14COLE1008	78	14,25	1 111,50	0,2980	19,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
6	S.A. "Marita"	MD14MART1009	165	7,50	1 237,50	1,4900	10,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
7	S.A. "Curcubeul Primaverii"	MD14CURC1006	2480	9,27	22 989,60	14,1000	7,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
8	S.A. "Tipografia Hirtie"	MD14TIPH1000	42	7,50	315,00	0,1300	10,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
9	S.A. "Inmacometal"	MD14COMM1007	56	7,50	420,00	0,0190	10,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
10	S.A. "Luceafarul - Drochia"	MD14LUCE1000	303	9,25	2 802,75	0,3600	4,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
11	S.A. "Metalistul"	MD14METL1001	1240	5,33	6 609,20	0,6800	1,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
12	S.A. "Libraria-Basarabeasca"	MD14LBAS1009	2063	25,93	53 493,59	14,8000	5,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
13	S.A. "Magazinul Livada Aurie"	MD14VIDA1003	4329	8,50	36 796,50	79,7900	10,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
14	S.A. "Totul pentru Menaj"	MD14MENA1000	23172	7,00	162 204,00	79,8900	10,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
15	S.A. "Geomacon"	MD14GEOM1003	31	1,16	35,96	0,0300	1,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
16	S.A. "Fauras"	MD14URAS1000	155	24,11	3 737,05	0,3400	10,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
17	S.A. "Montaj"	MD14MONJ1009	63	64,08	4 037,04	0,6200	10,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
18	S.A. "Micul Print"	MD14MIPR1005	3016	33,08	99 769,28	7,3300	8,00	08.11.2019	09.12.2019	13.12.2019
19	SA "MOLDASIG"	MD14MOSH1005	61200	154,67	9 465 804,00	10,2000	100,00	13.11.2019	25.11.2019	28.11.2019
20	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	713504	283,99	202 628 000,96	35,6752	50,00	19.11.2019	06.02.2020	19.02.2020
21	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	3368	212,42	715 430,56	0,1684	50,00	19.11.2019	06.02.2020	19.02.2020
22	BC"ENERGBANK"SA	MD14ENER1001	79600	212,42	16 908 632,00	3,9800	50,00	19.11.2019	06.02.2020	19.02.2020

La Chișinău a avut loc Forumul economic moldo-polonez, la care au fost discutate posibilitățile extinderii cooperării comercial-economice

Potrivit unui comunicat al Camerei de Comerț și Industrie a Moldovei, evenimentul a avut loc la Centrul pentru Dezvoltare și Antreprenariat Moldova-Polonia, în cadrul vizitei în țara noastră, în perioada 14-15 noiembrie, a unui grup de antreprenori din regiunea Silezia de Jos, sud-vestul Poloniei.

Forumul a avut drept scop studierea de către oamenii de afaceri din Polonia a posibilităților investiționale și de export ale Moldovei, contribuirea la dialogul de afaceri și stabilirea unor relații de parteneriat. La eveniment au participat reprezentanți ai companiilor poloneze din sectorul vitivinicol, de consultanță juridică și logistică, apă și canalizare, produse cosmetice și ecologice.

Sergiu Harea, președintele CCI a RM, a reiterat importanța cooperării bilaterale, nu doar pentru creșterea economică a unui stat, ci și pentru promovarea unui mediu de afaceri prosper. El a menționat că CCI a RM pune accent pe stabilirea unor relații de cooperare durabile care dau rezultate pozitive. Potrivit lui, în ultima perioadă, instituția a organizat participarea antreprenorilor de la noi din țară la expoziții în Polonia, vizite de studiu la companii poloneze, a desfășurat forumuri de afaceri, pentru a le prezenta agenților economici din cele două state posibilitățile de cooperare, și a-i ajuta în stabilirea acestor relații.

De asemenea, președintele Camerei de Comerț și Industrie a spus că semnarea acordurilor economice cu UE, CSI, și Turcia a deschis drumul pentru produsele din Moldova, iar pentru a folosi aceste oportunități este foarte important ca mediul de afaceri să fie pus față în față pentru a lansa cooperări și afaceri.

Ambasadorul Poloniei în Republica Moldova, Bartłomiej Zdaniuk, a menționat că între cele două state există demult o legătură foarte strânsă, atât politică, cât și socială. De asemenea, el a spus că Polonia implementează foarte multe proiecte de dezvoltare în Republica Moldova, iar nivelul schimburilor comerciale ajunge la 330 de milioane de euro anual. Însă, potrivit ambasadorului, se dorește o cooperare și mai activă, iar cel mai important moment în acest sens sunt contactele directe.

Bartłomiej Zdaniuk a mai declarat că regiunea Silezia de Jos, care mai poartă denumirea și de Voievodatul Silezia Inferioară, este una puternic dezvoltată. Administrația a reușit în 30 de ani să schimbe complet fața orașelor și satelor acestui voievodat, atrăgând investiții.

„Potențialul pe care îl oferă oamenii de afaceri care vin din această zonă nu este unul de neglijat și permite crearea de legături noi”, a spus Bartłomiej Zdaniuk.

Cezar Przybylski, mareșalul Voievodatului Silezia Inferioară, a menționat că antreprenorii din Polonia au un interes deosebit de a colabora cu cei din Moldova.

Voievodatului Silezia Inferioară din Polonia a devenit lider în ceea ce privește crearea locurilor de muncă începând cu anul 2006. Totodată, regiunea este pe locul șase în Polonia, la capitolul ritmul de dezvoltare, având

una dintre cele mai bune infrastructuri. Sunt foarte multe atracții turistice, este foarte bine dezvoltat sectorul hotelier și cel al producerii vinurilor.

Evenimentul s-a încheiat cu întrevederi B2B. Potrivit datelor Ministerului Economiei și Infrastructurii, în iulie anul curent, în Republica Moldova activau 102 întreprinderi cu capital polonez.

Moldova, România și Bulgaria implementează un proiect comun în industria vinicolă WINET

Conceptul și obiectivele proiectului „WINET – Comerț și inovare în industria vinului” au fost prezentate la forumul Moldova Business Week, care se desfășoară săptămâna aceasta la Chișinău.

Potrivit coordonatorului de proiect Elena Oleinic-Slivinscaia, proiectul acoperă trei țări din bazinul Mării Negre (Moldova, România și Bulgaria) și prevede crearea unei rețele de cel puțin 100 de companii, întreprinderi mici și mijlocii, instituții de cercetare, universități, autorități locale, precum și organizații guvernamentale din trei țări participante.

Principalele obiective ale proiectului sunt intensificarea comerțului transfrontalier, modernizarea sectorului agricol și deschiderea de noi oportunități de cooperare între producătorii de vin din bazinul Mării Negre. Proiectul va crea condițiile necesare pentru stabilirea unor relații productive între membrii săi și crearea unei comunități pentru cooperare, creșterea relațiilor comerciale și modernizarea continuă a industriei vitivinicole din regiune.

Proiectul WINET este finanțat de Uniunea Europeană prin programul operațional 2014-2020 pentru bazinul Mării Negre. El este implementat de Agenția de Investiții a Moldovei în parteneriat cu Camera de Comerț și Industrie „Stara Zagora” (Bulgaria) și Camera de Comerț și Industrie, Tulcea (România). Bugetul total al proiectului este de aproximativ 643 mii de euro, a fost lansat în aprilie 2019 și va fi implementat timp de 2 ani.

InfoMarket

„TOCUȘOR” S.A.

Conform prevederilor art. 125,126 alin. (4) al Legii nr. 171/2012

I. „TOCUȘOR” S.A., un emitent, ale cărui valorile mobiliare sunt admise spre tranzacționare pe Piața Reglementată.

Sediul emitentului: str. Academiei 15/1, or. Chișinău, MD-2028, tel: 022-73-11-68.

Codul ISIN al valorilor mobiliare: MD14TO-CU1000, AON, valoarea nominală 20 lei, total plasate 215746 acțiuni.

II. Identificarea deținătorului de valori mobiliare:

Persoana fizică – Belous Elena

Date despre tranzacția: Data tranzacției – 14.11.2019. Numărul, cota valorilor mobiliare deținute pînă la tranzacția – 11 829 unități (5.48%). Numărul, cota valorilor mobiliare înstrăinate în cadrul tranzacției – 11000 unități (5.10%). Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacția individual – 829 unități (0.38%). Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacția în comun cu persoanele cu care activează în mod concertat – 829 unități (0.38%).

Persoana fizică – Andrițchi Anatolie

Date despre tranzacția: Data tranzacției – 14.11.2019. Numărul, cota valorilor mobiliare deținute pînă la tranzacția – 0 unități (0.00%). Numărul, cota valorilor mobiliare obținute în cadrul tranzacției – 11000 unități (5.10%). Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacția individual – 11000 unități (5.10%). Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacția în comun cu persoanele cu care activează în mod concertat – 11000 unități (5.10%).

BC „ENERGBANK” S.A.

Aviz privind expunerea spre vânzare a pachetului de acțiuni nou-emise de către BC „ENERGBANK” S.A.

BC „ENERGBANK” S.A. anunță despre expunerea spre vânzare, începând cu data de 19.11.2019, pe un termen de trei luni, a 796 472 de acțiuni ordinare nominative de clasa I, emise de BC „ENERGBANK” S.A.

CONDIȚIILE VÂNZĂRII ACȚIUNILOR MENȚIONATE SUNT URMĂTOARELE:

1. Acțiunile se expun spre vânzare ca pachete unice, în număr de: 713 504,79 600 și 3 368 de acțiuni, prin intermediul licitației cu strigare organizate pe piața reglementată a Bursei de Valori a Moldovei.
2. Licităția cu strigare va avea loc începând cu data de 06.02.2020 și până la data de 19.02.2020.
3. Prețul inițial de expunere spre vânzare al acțiunilor menționate constituie 283,99 MDL per acțiune (pachet – 713 504) și 212,42 MDL per acțiune (pachete – 79 600 și 3 368).
4. Acțiunile expuse spre vânzare pot fi achiziționate de un singur cumpărător sau un grup de persoane ce acționează concertat care au obținut aprobarea/permisiunea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei până la achiziționarea respectivă, în condițiile stabilite la art. 47-49 din Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor.

Informația prevăzută la art. 521 alin. (7) din Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor este dezvăluită pe pagina web: <https://emitent-msi.market.md/ro/>, <http://www.moldse.md/>, <http://www.bvm.md/>, <http://energbank.com/ro/info/guvernanta-corporativa>.

Comunicat informativ B.C. „ENERGBANK” S.A.

În conformitate cu prevederile Legii privind piața de capital nr. 171 din 11-07-2012 și a „Regulamentului cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare”, aprobat prin Hotărîrea CNPF nr. 7/1 din 18-02-2019, «Informația de ordin continuu privind evenimentele care influențează emitentul» va fi publicat pe pagina web a Băncii <http://energbank.com/ro/info/guvernanta-corporativa> și prin intermediul Mecanismului oficial de stocare a informației <https://emitent-msi.market.md/ro/>.

Organul executiv al S.A. „DAAC-OREOL”

comunică că la data de 11.11.2019 a avut loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor, ținută pe adresa: or. Glodeni, str. Suveranității, 10. La adunare au fost reprezentate 90,13% din numărul total de acțiuni cu drept de vot ale Societății, întrunind cvorumul necesar și prin vot unanim

AU FOST APROBATE URMĂTOARELE DECIZII:

1. S-a aprobat reorganizarea Societății pe Acțiuni „DAAC-OREOL” prin transformare în societate cu răspundere limitată. S-a aprobat constituirea Societății cu Răspundere Limitată „DAAC-OREOL” în rezultatul reorganizării prin transformare a Societății pe Acțiuni „DAAC-OREOL” (IDNO: 1003602020482 din 01.06.1995) în calitate de succesori deplin de drepturi și obligațiuni al acesteia.
2. S-a aprobat proiectul de reorganizare al Societății.
3. S-a aprobat actul de transmitere (transfer) al tuturor activelor și pasivelor de la S.A. „DAAC-OREOL” la S.R.L. „DAAC-OREOL” și alte documente ce țin de reorganizarea societății.
4. S-au aprobat actele de constituire, cuantumului capitalului social, distribuirea părților sociale, adresa juridică a S.R.L. „DAAC-OREOL”.
5. Au fost numiți organele de conducere ale S.R.L. „DAAC-OREOL”.
6. S-a stabilit de a informa creditorii despre reorganizarea S.A. „DAAC-OREOL” în termen de 15 zile din data adoptării hotărârii adunării generale extraordinare.
7. A fost desemnat Administratorul Societății și contabilul-șef în calitate de persoane responsabile de procedura de reorganizare prin transformare a Societății, care vor asigura perfectarea și semnarea actelor ce țin de reorganizarea societății pentru înregistrarea în conformitate cu legislația în vigoare, inclusiv la Agenția Servicii Publice și Comisia Națională a Pieței Financiare, informarea societății de registru, societății de investiții, Serviciului Fiscal de Stat, CNAM, CNAS ș. a. instituții de stat, precum și publicarea comunicatelor/avizelor necesare în ziarul Capital Market și Monitorul Oficial privind deciziile adunării generale extraordinare a acționarilor și derularea procedurii de reorganizare.
8. S-a aprobat autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării pe procesul verbal al adunării de către membrii Comisiei de cenzori a Societății.

Consiliul Societății Magazinul Universal Central „Unic” SA

anunță convocarea Adunării generale extraordinare a acționarilor cu prezența acționarilor pentru data de 05 decembrie 2019, ora 11.00 în incinta Centrului Comercial „Unic” pe adresa: Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfînt, nr. 8, et. 3

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea contractării de către Societate a unui credit de la BC „Moldova-Agroindbank” SA
2. Aprobarea tranzacției de proporții privind gajarea/ ipotecarea activelor S.A. „Unic” în favoarea BC „Moldova-Agroindbank” SA.
3. Aprobarea fidejusiunii în favoarea BC „Moldova-Agroindbank” SA
4. Împuternicirea administratorului Societății cu dreptul de a semna contractul de credit, gaj/ipotecă, fidejusiune, mandat și oricare alte documente legate de valorificarea creditului și constituirea gajului/ipotecii.

Înregistrarea acționarilor – 10.00;

Începutul adunării – 11.00.

Lista acționarilor cu drept de participare la Adunare a fost întocmită la data de 18 noiembrie 2019

Acționarii trebuie să aibă un document de indentitate, iar reprezentanții acestora procură certificată în conformitate cu legea.

Cu materialele Adunării, acționarii pot face cunoștință începând cu 25 noiembrie 2019, în zilele lucrătoare, de la 9.30-16.30 în anticamera Directorului SA „Unic”

Pentru informații apelați 0-22-273-516; 069182199.

Consiliul SA „Unic”

În atenția acționarilor Î.M. „Tirex Petrol” S.A.

La 08.11.2019 s-a desfășurat adunarea generală extraordinară a acționarilor, care a adoptat

URMĂTOARELE DECIZII:

1. A aproba tranzacția de proporții privind ipotecarea / gajarea activelor O. M. „Tirex Petrol” S.A. on favoarea BC „Moldova-Agroindbank” S.A.;
2. A aproba constituirea fidejusiunii Î.M. „Tirex Petrol” S.A. on favoarea BC „Moldova-Agroindbank” S.A.

Stimate acționar „Velist” SCA!

Consiliul „Velist” S.C.A. a luat decizia de a plăti dividende intermediare în a. 2019 în sumă de 190215,30 lei sau 0,68295 lei per acțiune.

Organul executiv „Velist” S.C.A., tel. 069201676.

„SUCCECOM” S.A.**AVIZ PRIVIND REZULTATELE OFERTEI DE PRELUARE BENEVOLĂ A ACȚIUNILOR EMITENTULUI „SUCCECOM” S.A.**

Tipul ofertei de preluare: benevolă;

Perioada de derulare a ofertei de preluare: 30/10/2019-13/11/2019;

Numărul și data hotărârii CNPF privind aprobarea prospectului ofertei de preluare: Nr. 50/1 din 21/10/2019;

Datele de identificare ale Ofertantului: Brailița Grigore, IDNP 0962611422193, adresa str. Mihai Eminescu, 42, s. Budești, mun. Chișinău, Republica Moldova;

Datele de identificare a persoanei care acționează în mod concertat cu Ofertantul:

Brailița Oxana, IDNP 0972305485915, adresa str. Mihai Eminescu, 42, s. Budești, mun. Chișinău, Republica Moldova;

Datele de identificare a Emitentului valorilor mobiliare care au făcut obiectul ofertei de preluare: Societatea pe acțiuni „SUCCECOM”, IDNO 1003600126047, cu sediul pe adresa str. Petru Zadnipru, 2/1, mun. Chișinău, Republica Moldova, MD-2042, administrator Brailița Grigore;

Deținerea de valori mobiliare a Ofertantului anterior inițierii ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acesta: 34991 acțiuni, ce constituie 89,00% din acțiunile cu drept de vot plasate;

Deținerea de valori mobiliare a persoanei cu care Ofertantul acționează în mod concertat anterior inițierii ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acesta: 4115 acțiuni, ce constituie 10,47% din acțiunile cu drept de vot plasate;

Datele de identificare ale Intermediarului ofertei: Societatea de investiții CB„DAAC Invest” SA, IDNO 1003600091448, cu sediul pe adresa MD-2069, mun. Chișinău, str. Calea Leșilor, 10, of. 14, Licență de activitate CNPF nr. 000808 din 11.02.2015, telefon/fax 0 22 74 15 72,0 22 50 83 51, email invest@daac.md, administrator Oleg Gușcin;

Locul de derulare a ofertei de preluare: piața reglementată administrată de Bursa de Valori a Moldovei S.A.;

Numărul de valori mobiliare care au făcut obiectul ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acestea din numărul total de valori mobiliare din aceeași clasă: 4325 acțiuni ordinare nominative de clasa I, emise de Emitent „SUCCECOM” S.A., cod ISIN MD14-SUCC1005, ce constituie 11,00% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Prețul valorilor mobiliare în cadrul ofertei: 39,73 lei/acțiune;

Numărul de valori mobiliare propuse spre vânzare și efectiv achiziționate în cadrul ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acestea din numărul total de valori mobiliare din aceeași clasă: 4138 acțiuni, ce constituie 10,52% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Suma totală plătită pentru valorile mobiliare achiziționate în cadrul ofertei de preluare: 164402,74 lei;

Deținerea de valori mobiliare ale ofertantului și a persoanei cu care acesta acționează în mod concertat, separat pe fiecare persoană și cumulativ, în valoare absolută și relativă, după derularea ofertei de preluare:

Brailița Grigore – 39129 acțiuni, ce constituie 99,52% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent;

Brailița Oxana – 0 acțiuni, ce constituie 0% din acțiunile cu drept de vot plasate;

Cumulativ – 39129 acțiuni, ce constituie 99,52% din acțiunile cu drept de vot plasate;

După derularea ofertei de preluare Ofertantul deține 99,52% din totalul acțiunilor cu drept de vot ale societății, astfel:

- Alți deținători de valori mobiliare de aceeași clasă sînt în drept să adreseze Ofertantului cerere de achiziționare obligatorie;
- Perioada de înaintare a cererilor: 14.11.2019 – 14.02.2020;
- Prețul de achiziționare obligatorie a valorilor mobiliare: 39,73 lei per acțiune;
- Locul de recepționare a cererilor: la sediul Emitentului amplasat pe adresa str. Petru Zadnipru, 2/1, mun. Chișinău, Republica Moldova, MD-2042, în zile de lucru între orele 10.00 – 16.00, telefon de contact 022-33-90-55;
- Modul și termenul de efectuare a plăților pentru achiziționarea valorilor mobiliare: Intermediarul efectuează plățile pentru achiziționarea valorilor mobiliare începînd cu a treia zi lucrătoare din data înregistrării tranzacției la Bursa de Valori a Moldovei.

Cu respect,

SI CB DAAC Invest SA

Director adjunct Caraman Svetlana

„Franzeluta” S.A.**INVITAȚIE LA CONCURS STIMAȚI PARTENERI,**

Combinatul de panificație din Chișinău „Franzeluta” S.A. Vă invită să participați la concursul pentru selectarea companiei care va presta servicii de elaborare a Strategiei de Dezvoltare a S.A. „Franzeluta” pentru anii 2020–2025.

Selectarea câștigătorului se va efectua în urma examinării ofertelor prezentate de către companiile participante la concurs, conform criteriilor stabilite în Caietul de sarcini.

Se vor analiza în exclusivitate ofertele ce vor conține toate cerințele solicitate în Caietul de sarcini care este publicat pe site-ul societății www.franzeluta.info la compartimentul Noutăți.

Oferta: Ofertele urmează a fi prezentate în original, în plicuri sigilate până la data de 5 decembrie 2019, ora 16:00, pe adresa mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 30, anticamera, etajul 3.

Ofertele care nu respectă condițiile de anunț și termenii de referință nu vor fi luate în considerare. Nici o ofertă nu poate fi modificată după termenul limită de recepționare a ofertelor.

Informații suplimentare pot fi obținute la: telefon: 022 853 – 400 sau la adresa de e-mail: anticamera@franzeluta.info Administrația S.A. „Franzeluta”

Spre atenția acționarilor SA „MUGUREAN”

Organul Executiv al SA „MUGUREAN” anunța acționarii, ca a stabilit plata dividendelor pentru trimestrul III anul 2019 în marime de 20.00 lei pentru fiecare acțiune.

Dividendele vor fi achitate acționarilor începînd cu data de 13 decembrie 2019, în fiecare zi de vineri orele 10.00 – 12.00.

În atenția acționarilor Î.M. „Tirex Petrol” S.A.

La 01.11.2019 s-a desfășurat adunarea generală extraordinară a acționarilor, care a adoptat

URMĂTOARELE DECIZII:

- A introduce modificările și completările în Statutul Î.M. „Tirex Petrol” S.A.;
- A aproba contractarea creditelor/garanțiilor bancare de Î.M. „Tirex Petrol” S.A.;
- A aproba gajarea/grevarea activelor a Î.M. „Tirex Petrol” S.A.
- A aproba decizia de efectuare a controalelor extraordinare asupra activității economico-financiare a Societății conform prevederilor art. 14, alin. 2, lit. (b) a Statutului Î.M. „Tirex Petrol” S.A.;
- A înregistra valorile mobiliare a Î.M. „Tirex Petrol” S.A. pe piața reglementată.

„PLAI-FRUCT” S.A.**Aviz privind intenția de a efectua oferta de preluare benevolă a acțiunilor emise de „PLAI-FRUCT” S.A.**

Ofertantul multiplu în componența: Bumbu Ruslan (or. Strășeni, str. Cartier Locativ 2, nr. 3, ap. 5), Bumbu Dumitru (mun. Chișinău, str. Alba-Lulia 83/2, ap. 33), Bumbu Maria (mun. Chișinău, str. Alba-Lulia 83/2, ap. 33), Bumbu Valentina (mun. Chișinău, str. Hristo Botev, 7/3, ap. 12) și „VIN SELECT” SRL (MD-3701, or. Strășeni, str. Orhei 2) anunță intenția de a efectua oferta de preluare benevolă.

Ofertantul multiplu deține 240 618 acțiuni ordinare nominative de clasa I, cod ISIN MD14-PLAF1008, cu valoarea nominală de 6,00 lei fiecare, emise de „PLAI-FRUCT” S.A., reprezentând 91,34% din capitalul social al emitentului. Ofertantul confirmă absența persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul sau emitentul în ceea ce privește oferta.

Emitentul: Societatea pe Acțiuni „PLAI-FRUCT” (MD-3701, str. Orhei, 2, or. Strășeni, IDNO 1002601002354).

Obiectul ofertei de preluare: 22 817 acțiuni ale emitentului (ISIN MD14PLAF1008).

Prețul propus: 6,00 lei per acțiune.

Termenul de acțiune a ofertei: 15 zile calendaristice din data publicării anunțului privind oferta de preluare.

Intermediarul care va deservi oferta: Societatea de investiții CB „PROAJIOC” S.A. (IDNO 1002600048696, MD-2062, bd. Dacia, 53/4, of. 5, mun. Chișinău), deținătoarea licența de categoria „B”, seria CNPF nr. 000809 eliberată la data de 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Administrator: Varfolomeeva Natalia.

Telefoane de contact: 022 923429, 022 567 646; pagina web: www.proajioc.md, e-mail: proajioc@mail.ru, saproajioc@gmail.com.

Prospectul ofertei de preluare a fost aprobat prin Hotărârea CNPF nr. 52/2 din 18.11.2019. Doritorii pot lua cunoștință cu prospectul, la sediul intermediarului și al emitentului, până la expirarea perioadei de derulare a ofertei.

Intermediar: CB „PROAJIOC” S.A.

În atenția acționarilor SA „CIMTEREN”!**Avizul privind convocarea Adunării generale extraordinare a acționarilor din 07.12.2019**

În baza deciziei Lichidatorului Tamara Vacarciuc din 18.11.2019 se anunță convocarea Adunării generale extraordinare a acționarilor SA „CIMTEREN” cu prezența acționarilor, care va avea loc la data de 07.12.2019, ora 10.30 pe adresa: or. Cimișlia, str. Alexei Mateevici 35.

ORDINEA DE ZI:

- Cu privire la examinarea și aprobarea raportului provizoriu a SA „CIMTEREN”.
- Cu privire la acordarea de împuterniciri Lichidatorului pentru lichidarea patrimoniului.
- Cu privire la remunerarea lichidatorului.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală extraordinară va fi perfectată de Societate de Registru „Registrator – CENTRU” SA la data de 19.11.2019. Înregistrarea participanților la adunare va fi efectuată între orele 10.00 – 10.20. Începerea adunării la orele 10.30

Familiarizarea cu materialele pentru ordinea de zi a Adunării generale extraordinare a acționarilor SA „CIMTEREN” va avea loc începînd cu data de 26.11.2019, în zilele lucrătoare (luni-vineri) între orele 10.00 – 16.00 pe adresa or. Cimișlia, str. Alexei Mateevici 35.

Persoana responsabilă de prezentare a materialelor către acționari referitoare la ordinea de zi a Adunării generale extraordinare a acționarilor din 07.12.2019 – Tamara Vacarciuc, tel. 069526179.

Pentru a participa la adunare e necesar prezentarea documentului de identitate, iar pentru reprezentanții acționarilor actul de identitate și actul care atestă împuternicirile acordate autentificat în modul stabilit de legislația în vigoare.

Consiliului S.A. „Lusmecon”**la ședința din 15.11.2019, cu un cvorum de 100%, unanim a decis:**

- De a solicita de la BC „Moldindconbank” SA o linie de garanții în sumă de 5.000.000 MDL, pe un termen de 36 luni pentru emiterea garanțiilor de participare la licitație, de restituire a avansului, de bună execuție și alte garanții necesare pentru activitatea curentă a companiei.
  - De a oferi drept asigurare pentru linia de garanții următoarele:
    - clădire de producere cu suprafața de 7.946,0 m. p. și terenul aferent cu suprafața de 3,356 ha amplasat în mun. Chișinău, str. Uzinelor 205 cu nr. cadastral 0100309.132,01, la valoarea de ipotecă acceptată de bancă, ce aparține cu drept de proprietate „Lusmecon” SA;
    - încăpere nelocativă cu suprafața de 723,3 m. p. cu nr. cadastral 0100206.388.01.006 și suprafața de 448,9 m. p. cu nr. cadastral 0100206.239.02.002 amplasate în mun. Chișinău, bd. Stefan cel Mare 134;
    - cesiunea încasărilor în conturile curente deschise la BC „Moldindconbank” SA;
    - fidejusiunea D-lui Ghilaș Alexandru și D-nei Ghilaș Galina.
- Adresarea către DI Ghilaș Alexandru și Ghilaș Galina în vederea participării acestora în calitate de fidejursor la linia de garanții. Acordurile adiționale la contractele de ipotecă urmează a fi investite cu formulă executorie.
- De a desemna și împuternici cu dreptul de a semna contractul de garanții, acordul adițional la contractul de ipotecă investit cu formulă executorie, contractul de cesiune și alte acte necesare în legătura cu solicitarea garanției bancare pe Directorul general „Lusmecon” SA, DI Alexandru Ghilaș.

Consiliul Societății

Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” S.A.**Anunț cu privire la desfășurarea concursului de selectare a companiei-prestatoare de servicii de asistență și reprezentare juridică:**

– servicii juridice, consultații, concluzii și opinii legale

Centrul Internațional de Expoziții Moldexpo S.A. anunță despre desfășurarea concursului de selectare a companiei-prestatoare de servicii de asistență și reprezentare juridică: servicii juridice, consultații, concluzii și opinii legale.

Invităm să participe la concurs Birouri Asociate de Avocați.

Ofertele vor fi prezentate până pe data de 28.11.2019, ora 10.00, pe adresa: mun. Chișinău, str. Ghiocilor 1, CIE Moldexpo SA, Pavilionul Central, Oficiul servicii protocol, et. 2.

Deschiderea ofertelor va avea loc în prezența ofertanților, pe 28.11.2019, ora 15.00, la sediul CIE „Moldexpo” SA, pavilionul central, etajul 2, sala de conferințe.

Pentru informații: +373 22 810-414
Descărcați Caietul de sarcini

„FULGER S.T.” S.A.

Rectificare la Avizul privind rezultatele ofertei de preluare benevolă a valorilor mobiliare emise de „FULGER S.T.” S.A., publicat în ziarul Capital Market nr. 45 (818) din 13.11.2019

SE VA CITI CORECT:

Numărul de valori mobiliare care au făcut obiectul ofertei de preluare, precum și procentul reprezentat de acestea din numărul total de valori mobiliare din aceeași clasă: 208892 acțiuni ordinare nominative de clasa I, emise de Emitent, cod ISIN MD14FULR1002, ce constituie 12,823% din acțiunile cu drept de vot plasate de Emitent.

Cu respect,

SI CB DAAC Invest SA

HOTĂRÂRE

privind cuantumul taxelor și plăților 2020

nr. 51/12 din 28.10.2019 (în vigoare 01.01.2020)

Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 320-325 art. 1833 din 01.11.2019

***

În temeiul art. 6 alin. (11) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), Comisia Națională a Pieței Financiare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se stabilesc, potrivit anexei, taxele și plățile percepute, în condițiile legii, de către Comisia Națională a Pieței Financiare în 2020.

2. Prezenta Hotărâre intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2020, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (www.cnpf.md).

PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Valeriu CHIȚAN

Nr. 51/12. Chișinău, 28 octombrie 2019.

ANEXĂ la Hotărârea CNPF nr. 51/12 din 28.10.2019

Taxe și plăți stabilite și percepute de Comisia Națională a Pieței Financiare în anul 2020

Nr.	Denumire taxă/plată	Mărime taxă/plată
1.	Taxe percepute la înregistrarea de stat a emisiunii valorilor mobiliare:	
1.1	din suma emisiunii valorilor mobiliare plasate la înființarea societății și din suma emisiunii valorilor mobiliare achitate în contul majorării capitalului social, inclusiv ca rezultat al reorganizării prin fuziune	0,5%
1.2	din suma emisiunii valorilor mobiliare, efectuată în scopul consolidării, fracționării sau convertirii valorilor mobiliare emise anterior de către emitent	0,1%
1.3	din suma emisiunii obligațiunilor:	
	a) emise de autoritățile publice locale	0,01%
	b) corporative	0,05%
2.	Taxe din tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate pe piața reglementată:	
2.1	din tranzacțiile înregistrate în regimul pieței interactive	0,1% din valoarea tranzacției
2.2	din tranzacțiile înregistrate în regimul pieței directe:	
	a) vânzarea acțiunilor în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 145/2008	0,1% din valoarea tranzacției
	b) alte tranzacții, conform regulilor bursei de valori	0,3% achitate de fiecare participant la tranzacție
3	Taxe din tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate în afara pieței reglementate:	
3.1	taxe din tranzacțiile de vânzare-cumpărare efectuate în afara pieței reglementate:	
	a) în cadrul MTF;	a) 0,5% din valoarea tranzacției
	b) la societatea de registru/societatea de investiții/Depozitarul central unic al valorilor mobiliare	b) 0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
3.2	taxa din valoarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare, schimb, tranzacțiilor aferente consolidării pachetelor de acțiuni, efectuate conform Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice	0,5% din valoarea tranzacției
3.3	taxe din tranzacțiile de cesiune a contractului de vânzare-cumpărare încheiat în condițiile Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice	0,05% din valoarea tranzacției conform contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu Agenția Proprietății Publice
4.	taxe din tranzacțiile cu valori mobiliare, altele decât cele specificate la pct. 2 și 3, inclusiv:	
4.1	tranzacțiile aferente contractelor de donație a valorilor mobiliare, încheiate între persoane care sunt:	
	a) soți, rude sau afini de gradele I și II	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea nominală (fixată) a acțiunilor
	b) rude sau afini de gradul III de rudenie sau de afinitate, ori de grad mai mare, sau între persoane care nu sunt rude	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.2	tranzacțiile aferente transmiterii valorilor mobiliare ca aport la capitalul social al:	
	a) societății pe acțiuni rezidente	0,05% din valoarea tranzacției
	b) societății cu răspundere limitată sau al societății pe acțiuni nerezidente	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.3	tranzacțiile efectuate conform actelor judecătorești executorii	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.4	înstrăinarea sau transmiterea acțiunilor de tezaur de către emitent inclusiv personalului și/sau acționarilor societății	0,5% din valoarea tranzacției
4.5	achiziționarea acțiunilor proprii de către emitent:	
	a) în cazul reorganizării emitentului	0,1% din valoarea activelor nete transmise în contul acțiunilor achiziționate
	b) în condițiile art. 78 din Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni	0,5% din valoarea tranzacției
4.6	răscumpărarea valorilor mobiliare de către emitent în condițiile prevăzute de legislație	0,5% din valoarea tranzacției
4.7	dobândirea valorilor mobiliare de către acționarii majoritari în condițiile:	
	a) art. 261 din Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni	1,0% din valoarea tranzacției
	b) art. 30 și art. 31 din Legea nr. 171 din 11 iulie 2012 privind piața de capital	1% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate

Nr.	Denumire taxă/plată	Mărime taxă/plată
4.8	realizarea dreptului de gaj sub formă de valori mobiliare pentru valorile mobiliare care nu sunt admise pe piața reglementată și MTF	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății, conform ultimei situații financiare, în cuantumul acțiunilor tranzacționate
4.9	distribuirea valorilor mobiliare în cazul partajului averii între soți, cu excepția partajului pe cale judecătorească	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea nominală (fixată) a acțiunilor
4.10	moștenirea valorilor mobiliare	Nu se percepe taxă
4.11	tranzacțiile cu valori mobiliare nesolicitate, în condițiile Legii restructurării întreprinderilor agricole în procesul de privatizare nr. 392-XIV din 13 mai 1999	Nu se percepe taxă
4.12	tranzacțiile cu titlu gratuit conform Legii nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice	Nu se percepe taxă
4.13	achitarea cu valori mobiliare a datoriilor certe ale statului față de participanții la privatizare	Nu se percepe taxă
5.	Taxa din tranzacțiile de succesiune a valorilor mobiliare	0,5% din valoarea tranzacției, dar nu mai mică decât valoarea activelor nete pe o acțiune a societății și nu mai mult de 2 milioane de lei
6.	Plata pentru aprobarea transferului de portofoliu al asiguratorului	1% din valoarea transferului
7.	Plățile regulatorii de funcționare achitate anual de către participanții profesioniști la piața financiară nebanară, inclusiv:	
7.1	plățile societăților de asigurări:	
	a) din asigurări obligatorii de răspundere civilă auto	1% din primele brute anuale subscrise
	b) din asigurări facultative, altele decât cele prevăzute la lit. c), lit. d) și lit. e)	0,75% din primele brute anuale subscrise
	c) din asigurări de locuințe (clădiri de locuit)	0,25% din primele brute anuale subscrise
	d) din asigurări subvenționate	0,25% din primele brute anuale subscrise
	e) din asigurări de viață	0,25% din primele brute anuale subscrise
7.2	plățile intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări	1% din comisioanele primite
7.3	plățile fondurilor nestatale de pensii	Nu se percepe plată
7.4	plățile asociațiilor de economii și împrumut:	
	a) ale căror active sunt de până la 20 mil. lei	a) 0,8% din valoarea medie anuală a activelor
	b) ale căror active sunt mai mari de 20 mil. lei	b) 0,7% din valoarea medie anuală a activelor
7.5	plățile organizațiilor de creditare nebanară	0,1% din valoarea medie anuală a soldului creditelor nebanare și leasingului financiar înregistrat, dar nu mai puțin de 5000 de lei
8.	Plata pentru reperfectarea licenței sau autorizației, eliberarea copieii legalizate, precum și a duplicatului acestora	10% din plata pentru eliberarea licenței sau autorizației
9.	Alte surse legale:	
9.1	plata pentru atestarea specialiștilor în vederea activității pe piața financiară nebanară	500 lei
9.2	plata pentru reducerea capitalului social	700 lei
9.3	plata pentru eliberarea avizului de achiziție a participațiunii calificate	2500 lei
9.4	plata pentru eliberarea autorizației de reorganizare a societății pe acțiuni	5000 lei
9.5	plata pentru aprobarea prospectului ofertei publice sau a prospectului ofertei de preluare	5000 lei
9.6	plata pentru aprobarea suplimentului la prospectul ofertei publice sau la prospectul ofertei de preluare	1000 lei
9.7	plata pentru înscrierea în registrul persoanelor autorizate	2500 lei
9.8	- plata pentru aprobarea regulilor pieței reglementate, sistemului multilateral de tranzacționare, precum și a modificărilor acestora; - plata pentru aprobarea standardelor calității informațiilor a birourilor istoriilor de credit și a modificărilor acestora	2500 lei
9.9	plata pentru întreținerea și modernizarea Sistemului informațional automatizat de stat RCA Data	1,50 lei de la asiguratorii pentru fiecare contract finalizat în RCA Data
9.10	plata pentru furnizarea informației din Sistemul informațional automatizat de stat RCA Data	50 lei/per fiecare informație (la solicitarea persoanelor fizice/juridice, cu excepția entităților finanțate integral de la bugetele de stat/locale)
9.11	plăți ale birourilor istoriilor de credit	1% din veniturile obținute din vânzarea rapoartelor
9.12	plata pentru eliberarea certificatelor și/sau a duplicatelor acestora	250 lei
9.13	plata pentru eliberarea avizelor, acordurilor și confirmărilor	1500 lei
9.14	taxa pentru examinarea cererilor privind înregistrarea în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance:	
	a) persoane fizice	100 lei
	b) persoane juridice	1000 lei
9.15	taxa pentru obținerea calității: a) de persoană acceptată	10000 lei
	b) de agent delegat	1000 lei
9.16	taxa anuală de administrare și funcționare a Fondului de compensare a investitorilor	50000 lei
9.17	plata anuală pentru întreținerea și modernizarea Sistemului informațional de menținere a datelor conținute în registrele deținătorilor de valori mobiliare, achitată de către emitenți (alții decât entitățile de interes public și ale căror acțiuni sunt admise pe MTF) în funcție de numărul de acționari ai acestuia:	
	a) până la 50 de acționari	250 lei
	b) de la 51 până la 100 de acționari	400 lei
	c) de la 101 până la 500 de acționari	500 lei
	d) de la 501 acționari în sus	1000 lei
9.18	plata pentru eliberarea copiilor de pe documente	În funcție de cheltuieli

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

2

Страна происхождения товара говорит о его качестве

3

Растущее потребление может обогнать кредитование бизнеса

4

Страховые компании Молдовы в январе-сентябре 2019 года собрали премий на 1 млрд 218,1 млн леев

За 9 месяцев 2019 г. страховые компании Молдовы собрали премий на 1 млрд 218,1 млн леев, что на 11,5% больше, чем за тот же период 2018 г. (1 млрд 092 млн леев).

По данным Национальной комиссии по финансовому рынку, в январе-сентябре 2019 г. около 94,3% премий пришлось на общее страхование (1 млрд 149,3 млн леев), 5,7% – на страхование жизни (68,8 млн леев). Страховые компании получили больше всего премий от нефинансовых корпораций (551,76 млн леев) и домохозяйств (548,4 млн леев).

Наибольший объем премий собран по следующим видам страхования: обязательное страхование автогражданской ответственности (ОСАГО) – 283,1 млн леев (+2,3% по сравнению с январем-сентябром 2018 г.); «Зеленая карта» – 228,45 млн леев (-11,6%) и страхование средств наземного транспорта CASCO – 248,5 млн леев (+13,8%). На эти три доминирующих вида страхования пришлось 66,1% собранных премий по общему страхованию.

Кроме того, в январе-сентябре 2019 г. собраны премии по страхованию от пожара и других стихийных бедствий – 84,3 млн леев, здоровья – около 86,3 млн леев (из них 71,7% – действующее за пределами Молдовы), общей гражданской ответственности – 59,67 млн леев, авиагражданской ответственности – 59,82 млн леев, от несчастных случаев – 17,2 млн леев.

Премии по страхованию финансовых потерь составили 12,68 млн леев, страхованию кредитов – 0,05 млн леев, по страхованию гарантий – 0,02 млн леев.

Лидерами по объему собранных премий в январе-сентябре 2019 г. стали: Grawe Sarat Asigurari – 180,1 млн леев, Donaris VIG – 164,9 млн леев, Moldasig – 160,1 млн леев, Asterra Grup – 143,3 млн леев и General Asigurari – 130,9 млн леев, на долю которых пришлось 64% собранных премий. Наименьший объем премий в этот период собрала компания Auto-Sigurata – 1,1 млн леев.

По данным Национальной комиссии по финансовому рынку, в январе-сентябре 2019 г. около 98,6% возмещений пришлось на общее страхование (489,13 млн леев), 1,4% – на страхование жизни (6,95 млн леев).

Наибольший объем возмещений в этот период выплачен по таким видам страхования, как страхование средств наземного транспорта CASCO – 147,1 млн леев (+1,5% по сравнению с январем-сентябром 2018 г.), обязательное страхование автогражданской ответственности (ОСАГО) – 148,03 млн леев (+9,6%), «Зеленая карта» – 54,2 млн леев (+5,2%). На эти три доминирующих вида страхования пришлось 71,4% выплаченных возмещений по общему страхованию.

Возмещения по страхованию здоровья составили 23,15 млн леев (46,2% из них – действующее за пределами Молдовы).

Возмещения по страхованию от пожара и других стихийных бед-

ствий составили 10,3 млн леев, по страхованию авиагражданской ответственности – 10,6 млн леев, по страхованию от несчастных случаев – 10,1 млн леев, по страхованию общей гражданской ответственности – 0,38 млн леев, по страхованию финансовых потерь – около 2 млн леев и др.

По данным Национальной комиссии по финансовому рынку, лидером по объему выплаченных возмещений в январе-сентябре 2019 г. стала компания Acord Grup – 97,03 млн леев, на долю которой пришлось около 19,5% всех возмещений, а меньше всего возмещений выплатила компания Auto-Siguranta – 0,1 млн леев.

InfoMarket

Курс валют на 20.11.2019 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.5041
EUR	1	19.3885
UAH	1	0.7233
RON	1	4.0597
RUB	1	0.2745

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Внимание читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

ВНИМАНИЮ КОМПАНИЙ – СУБЪЕКТОВ ПУБЛИЧНОГО ИНТЕРЕСА!

Оператор Официального механизма накопления информации IP Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei» страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221
Press Inform-Curier (022) 237187
“Editii Periodice” (022) 233740

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ!

Периодическое издание «Capital Market» приглашает к сотрудничеству рекламодателей, рекламные агентства и агентов.

Контактный телефон – 022 22 9445,
email – gt@capital.market.md

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания от 18 ноября Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР), наделенный компетенцией согласно рамочному закону, принял решения в сфере небанковского финансового рынка, в частности:

РЕГУЛИРОВАНИЕ

• Утверждено Положение о бухгалтерских принципах и индивидуальных и консолидированных финансовых отчетах субъектов, осуществляющих деятельность в сфере страхования и/или перестрахования, которое будет передано на визирование и публичное слушание заинтересованным органам и учреждениям. Данное Положение относится к политике в сфере бухгалтерского учета, учету и оценке активов, а также обязательствам страховщика (перестраховщика), к общим и особым требованиям к формату и элементам отчета о прибыли и убытках; в том числе техническим и нетехническим счетам по общему страхованию и страхованию жизни; формату отчетов о казначейских потоках; формату отчета о притоке уставного капитала, отчета об инвестициях, а также содержанию объяснительных записок к финансовым отчетам.

АВТОРИЗАЦИЯ

• Разрешена реорганизация SA MOLDLOTO путем преобразования в общество с ограниченной ответственностью согласно решению, принятому внеочередным общим собранием акционеров от 05.09.2019.

• Утвержден проспект добровольного предложения о получении контроля, объявленного офферентами Русланом Бумбу, Думитру Бумбу, Марией Бумбу, Валентином Бумбу и SRL VIN-SELECT, предметом которого является приобретение 22 817 простых именных акций, выпущенных SA PLAI-FRUCT по цене 6,00 леев/акция, сроком действия 15 дней с момента объявления.

• Разрешен допуск к торгам на регулируемом рынке ценных бумаг, выпущенных Акционерным обществом MAPASAUTO.

• Разрешена государственная регистрация изменений, внесенных в устав AEI SOFMICROCREDIT (утвержденные на повторном общем собрании членом от 08.09.2019).

• Разрешена государственная регистрация учреждения трех организаций небанковского кредитования: OCN OVI CREDIT SRL (утверждено решением единственного пайщика от 24.09.2019), OCN CASH SO SWIFTLY SRL

(принято на учредительном собрании от 07.10.2019) и OCN LIME CREDIT SRL (принято на учредительном собрании от 31.10.2019).

• Утверждена цена продажи, согласно актам переоценки ценных бумаг, которые держат трастовые управляющие BV FIDUCIAR INVEST SA, ECON-RENAȘTERE SA и COMPANIA FIDUCIARĂ A FERROVIARILOR SA, выставленные на продажу в порядке, установленном ст. 1461 частью (2) Закона №171/2012.

• Приостановлено действие лицензии Страхового-перестрахового брокера EUASIG SRL на право осуществления посреднической деятельности в сфере страхования и/или перестрахования, на шесть месяцев (до 17.05.2019). Кроме того, орган по надзору остановил банковские операции на текущих и депозитных счетах EUASIG SRL, до полной оплаты долгов по регуляторным платежам в пользу НКФР, а также долгов перед страховщиками, образованных из сумм, полученных как страховые премии.

• Утверждено назначение должностных лиц ÎM CA GRAWE CARAT ASIGURĂRI SA в следующем составе:

– Анна Кара (руководитель филиала в Комрате);
– Виорика Снегур (главный бухгалтер);
– Анастасия Хелбет (заместитель главного бухгалтера);
– Оксана Роман (заместитель главного бухгалтера);

– Виктор Кэлдаре (актуарий), с выдачей соответствующих разрешений.

• Разрешена государственная регистрация устава Страховой компании GENERAL ASIGURĂRI SA в новой редакции (утвержден на внеочередном общем собрании акционеров от 06.11.2019).

НАДЗОР

• Административный совет НКФР принял акт по результатам выездных проверок некоторых профессиональных участников рынка страхования (CA ACORD GRUP SA, CA DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP SA, MOLDA SIG SA, CA MOLDOVA – ASTROVAZ SA). В связи с этим НКФР обратил внимание в письменном виде топ-менеджмента этих субъектов на необходимость безусловного соблюдения положений профильного законодательства.

• Вынесено предупреждение и предписание управляющим 12 страховых и/или перестраховочных брокеров оплатить в течение 10 рабочих дней долги по регуляторным платежам, образованные по состоянию на 12.11.2019, и приходящиеся по ним штрафы.

• Утверждено распоряжение о проведении тематической проверки соблюдения ÎM CIA TRANSELIT SA нормативных актов в сфере качества активов, допущенных к покрытию фонда страхователей, уровня платежеспособности и коэффициента ликвидности по состоянию на 30.09.2019.

Пресс-служба НКФР

Нам нужна другая Молдова. Процветающая. Конкурентоспособная. С развитой экономикой. Страна, где хочется жить.

Менять нужно многое, в экономике и в социальной сфере. Но без инвестиций, вливаний капитала извне нам не удастся построить такую же инфраструктуру, как в Европе, или развивать производство, чтобы на равных конкурировать с внешними рынками. Moldova Business Week считается самым важным экономическим событием в Республике Молдова, посвященным деловой среде, продвижению экспорта и привлечению инвестиций.

Генеральный директор Агентства по привлечению инвестиций Родика Вербенюк сказала на открытии недели, что амбиции Республики Молдова в сфере привлечения иностранных инвестиций основаны на дружественной бизнесу налоговой системе и беспрецедентной открытости созданию прозрачных торговых отношений с партнерами со всего мира. Молдова демонстрирует приверженность продолжать политику открытой экономики, расширять свои усилия в области региональной интеграции и становиться все более привлекательным и конкурентным рынком.

Цифры говорят сами за себя. Около 1500 предпринимателей, инвесторов, импортеров и финансистов из Молдовы и из-за рубежа приняли участие в шестой неделе Moldova Business Week. В этом году мероприятие объединило представителей из 24 стран, в том числе Румынии, Италии, Германии, Израиля, России, Китая, Турции, Объединенных Арабских Эмиратов, Польши, Болгарии, Франции, Нидерландов, Индии, Канады, США, Иордании, Венгрии. Повестка дня мероприятия включает в себя заседания с участием свыше 160 докладчиков, включая более 41 международного эксперта из 15 стран.

На подобных встречах, независимо от места проведения, контракты не подписывают, а представляют страну, знакомят с условиями для бизнеса и инвестирования. Предприниматели завязывают отношения с потенциальными деловыми партнерами.

Процесс привлечения инвестиций и принятия решения непросто и занимает много времени. «Чтобы инвестор мирового уровня пришел в Молдову, нужны определенные шаги, надо защитить инвести-

ции. Агентство по привлечению инвестиций обеспечивает четыре из семи этапов инвестиционного процесса. Агентство использует такие инструменты продвижения инвестиционных возможностей страны, как форумы, деловые миссии, технические заседания и заседания формата B2B. Поэтому Moldova Business Week является важной платформой для общения, охватывающей все стратегические отрасли и служащей во многих случаях решающим фактором для начала деловой деятельности в Республике Молдова», – отметила Р. Вербенюк.

После бизнес-форума 2018 года и года работы Агентства, девять крупных инвесторов Германии, Испании, Венгрии, США, Китая, Италии и Чехии приняли решение открыть бизнес в Молдове. Они инвестируют в такие отрасли, как легкая промышленность, продукты питания, IT, энергетика, медицина и транспортная инфраструктура. Кроме того, четыре компании из Бельгии, Португалии, Японии и Нидерландов уже завершают подготовку к появлению на рынке, а еще около 20 – определяют место работы, отметила гендиректор Агентства по привлечению инвестиций.

И эти данные подтверждают, что Европейский союз – это не только рынок сбыта для молдавских товаров, но место, откуда поступает больше всего инвестиций. Есть еще отрасли с неиспользованным потенциалом. Посол ЕС в Республике Молдова Петер Михалко указал в ходе форума на то, что крайне важно, чтобы меры, принимаемые молдавскими властями, были направлены на развитие устойчивой экономики, основанной на инве-

стициях в инфраструктуру. Также важно, чтобы реформы в сфере продовольственной безопасности внедрялись как можно скорее, чтобы позволить местным производителям экспортировать продукты животного происхождения с высокой добавленной стоимостью. Внимание следует уделять и сфере управления отходами.

Когда страна не входит даже в первую половину рейтинга конкурентоспособности, разработанного Мировым экономическим форумом (86-е место из 141 страны), это увеличивает шансы привлечь инвесторов посредством запуска проектов, конкурентоспособных не только в региональном плане. Хорошим примером является создание виртуального IT-парка. Введение единой пошлины в 7% с месячного оборота для его резидентов привело к тому, что все больше западных компаний открывают филиалы в Молдове. Американская компания Ellation из Силиконовой долины появилась в Кишиневе в 2017 году, инвестировав в национальную экономику около 100 млн леев и создав 60 новых рабочих мест.

Исполнительный директор компании Ellation Дан Денуца сообщил тем, кто планирует открывать в Молдове бизнес в сфере IT, «что здесь они найдут квалифицированную рабочую силу, ведь в Молдове много способных молодых людей. Создание компании не является серьезной бюрократической процедурой благодаря правительству, а наличие такого концепта, как IT Park, открывает возможность для процветания бизнеса».

Другим преимуществом Республики Молдова является благоприятное географическое распо-

ложение, что отметили участники форума Moldova Business Week. Это преимущество привлекло в Молдову 16 лет назад одного из крупнейших производителей пива в мире – Efes Beverage Group. С тех пор турецкая компания инвестировала в Молдову более 136 млн долларов США, а отчисления в государственный бюджет в 2018 году составили около 300 млн леев.

«Когда говорим, что Молдова привлекательна для инвестиций, мы имеем в виду способность страны поглотить инвестиции, ее географическое расположение, делающее страну мостом между Востоком и Западом, между Югом и Севером, а также и то, что государство поддерживает инвестиции. Опыт инвестора и хорошие местные условия гарантируют процветание бизнеса», – отметила в рамках форума Людмила Андроник, директор по корпоративному бизнесу Efes Moldova.

Наибольшая доля прямых иностранных инвестиций в 2018 году пришлось на Румынию. В прошлом году румынские предприниматели вложили в Молдову около \$80 млн. В том же 2018 году на местном рынке появилась самая крупная группа компаний из Румынии – Banca Transilvania. Впервые за последние 10 лет зарубежный банк инвестирует средства на этом рынке.

«Это была стратегическая инвестиция, цель которой состояла в привнесении лучшей практики из банковской сферы ЕС. Мы верим в успех Молдовы, поэтому мы и вложили средства в эту страну, в частности в сельское хозяйство, IT, и думаю, что вскоре осуществим инвестиции в сферу услуг. Инвестируйте в Молдову, так как

здесь есть все условия для процветания бизнеса, пока компания заинтересована в успехе и обеспечении прозрачности», – заявил Богдан Плешуеску, президент VictoriaBank, входящего в группу компаний Banca Transilvania.

Родика Вербенюк отметила, что стратегическое географическое положение делает Молдову мостом между Востоком и Западом. Молдова заключила соглашения о свободной торговле с 43 странами мира, включая страны ЕС, CEFTA и СНГ. Такая интеграция позволяет молдавским компаниям работать с 800 млн потенциальных потребителей. А многочисленные льготы создают возможности для развития и расширения географии ведения бизнеса и выхода на новые рынки, включая страны Африки и Азии. В Молдове регистрация бизнеса состоит из всего четырех процедур, которые можно провести в течение одного дня. Ежемесячная зарплата в Молдове составляет 375 евро (в Румынии – 1047 евро, в России – 653 евро). Правительство страны поддерживает создание новых рабочих мест, предоставляя субсидии (2000 евро за место). В Молдове действует семь свободных экономических зон и виртуальный IT-парк, в которых созданы преференциальные условия и специальный налоговый режим.

«Мы участвуем во всех форумах Moldova Business Week, так как хотим внести вклад в развитие платформы для бизнесменов Молдовы и других стран, способствующей росту национальной экономики. Такие мероприятия очень важны для того, чтобы выявить и поддерживать все стратегические отрасли, ведущие к ускорению роста Республики Молдова», – отметил Серджиу Харя, председатель Торгово-промышленной палаты.

По информации Национального бюро статистики, в прошлом году чистый приток капитала в виде прямых иностранных инвестиций превысил \$196 млн – на 31,3% больше, чем в 2017 году. На долю инвестиций из ЕС пришлось 84,5%, а СНГ – 6%.

Кроме того, в повестку дня был включен Форум ProExport, где прошли дискуссии с участием международных специалистов, заседания в формате G2B с участием публичных властей, проинформированных местные компании об инструментах поддержки экспортеров, о стратегических рынках экспорта, о платформах по созданию выгодных партнерских связей.

Влад БЕРКУ

Страна происхождения товара говорит о его качестве

Каждая глава и раздел Соглашения об ассоциации Республики Молдова и Европейского союза важна, независимо от того, как она звучит, о каком товаре или услуге идет речь или какова цель, преследуемая теми или иными изменениями. Этот документ охватывает все аспекты нашей жизни. Преимущество, которое получает наша страна в процессе внедрения уже проверенных стандартов, заключается в том, что Молдова получает модели, почти на 100 процентов гарантирующие перемены к лучшему. Независимо от сферы применения.

Отталкиваясь от специфики и разнообразия, существующих внутри европейского рынка, именно происхождение становится элементом, обладающим наибольшей ценностью. Речь идет о происхождении продукта. Анализ, проведенный до подписания Соглашения об ассоциации и после этого, показал, что, как и в случае со всеми странами ЕС, у Молдовы есть огромные возможности в сфере регистрации географических указаний и наименований мест.

Мы говорим о Соглашении об ассоциации, но надо заметить, что элементарный диалог между международным сообществом и Республикой Молдова в этом направлении начался относительно рано. Соглашение между Молдовой и ЕС о взаимной охране географических указаний, наименований мест происхождения сельскохозяйственной и пищевой продукции подписан в Брюсселе 26 июня 2012 года. Кишинев ратифицировал документ через полгода, и он вступил в силу с 1 апреля 2013 года.

Согласно документу, на территории Республики Молдова охраняется 3648 географических указаний и наименований мест (ГУ/НМ) из ЕС; а на территории ЕС охраняются два наименования места – Чумай и Романешты, и географические указания Республики Молдова, такие как Codru, Divin, Valul lui Traian и Ștefan Vodă.

Определение географического указания подразумевает гарантии охраны производителей от любого использования, прямого или косвенного, защищенного наименования; мошеннического использования, имитации или использования схожего наименования; любого фальшивого или неверного указания на происхождение, природу или основные качества продукта.

Вопрос – а зачем все же нам понадобилась охрана «географического указания»?

Эксперты в этой сфере приводят достаточно убедительных аргументов, среди которых: по-

мощь производителям в получении сверхприбыли в обмен на гарантию качества; помощь в более правильном и справедливом распределении доходов по всей производственной цепи, начиная с производителей сырья и заканчивая реализаторами; использование возможностей места происхождения продукта; создание рабочих мест; предупреждение исхода населения из сельской местности. С точки зрения маркетинга, географическое указание ведет к диверсификации продуктов, позволяет производителям продавать товар, который легко узнать, при этом используя эффективные инструменты сохранения местных традиций и природных ресурсов как отдельный элемент культуры сообщества, занятого в сфере его производства и продвижения.

Если взглянуть в целом, то Республика Молдова обладает огромным потенциалом производства товаров высокого качества, таких как вина, алкогольные напитки, фрукты, овощи, орехи, сыры, масло, йогурты, мясо и мясосопродукты, мед, пиво, минеральные воды и так далее.

Взглянув на этот список, сразу понимаешь, что Молдова входит на рынок, где похожие товары предлагают много стран. Элементом различия выступает географическое указание, специфика и качество продукта, вытекающие из ряда определяющих факторов.

Любомир Кирияк, исполнительный директор IDIS Viitorul, отметил, что «экономическое развитие предполагает, во-первых, серьезные интеллектуальные усилия, так как интеллектуальная собственность – это не только промышленные образцы, товарные знаки, знаки обслуживания, фирменные наименования, коммерческие обозначения и географические указания, но и их защита от нелегальной конкуренции. Чтобы выдержать конкурентную борьбу, предприниматель вынужден предлагать на рынке оригинальный продукт».

Говоря о «потенциале», мы уже располагаем пакетом таких товаров, речь идет о напитках, продуктах питания, объектах народного творчества и прочее.

По словам программного директора Национального агентства по сельскому развитию Анатолие Фала, уже определено 67 продуктов, напитков и объектов народного творчества, обладающих возможностью регистрации географического указания и наименования места, в том числе «Plăcinta rece de Șerpeni», «Plăcinta Miresei din Crocmaz», «Sărmăluțe «pitice de Lalova», «Brânza de capra din Telița», «Salam de Domulgeni», «Prune cu miez de nucă în vin roșu de Lalova», «Vin de Răscăieți», «Pomuşoare sublimat de la Ustia», «Miere de Codru și de Condrîța», «Lemn și produse din lemn din Bulboaca și Pohoarna», «Împletitul din papură din Mitoc», «Ceramică de la Casa Olarului», «Ceramică de Iurcenii și de Unghești». Эксперт отмечает, что «сельская деловая среда Республики Молдова в основном представлена большим числом малых и средних аграрных предприятий, для которых регистрация, продвижение и продажа товаров с географическим указанием означает прежде всего ассоциирование производителей и совместную выработку Технические условия и технологических элементов, одинаковых для всех субъектов фермерских групп».

Опыт стран с развитой экономикой показывает, что освоение возможностей страны не происходит только за счет производителя. Здесь в обязательном порядке требуется постоянное участие государства, в том числе путем разработки и изменения законодательства и необходимых экономических механизмов.

В итоге, учитывая важность наименования происхождения и географических указаний и в Европе, и в мире, становится ясно, что регистрация ГУ заинтересованными становится одним из ключевых факторов в их коммерческой деятельности. Да, законодательство запутанное, процесс регистрации означает прохождение всех бюрократических процедур, но выгода становится очевидной тогда, когда продаваемый продукт узнают не только по стране происхождения, но и по его высоким качествам.

Константин ОЛТЯНУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

Вниманию акционеров Mobiasbanca – OTP Group S.A.

УВАЖАЕМЫЙ АКЦИОНЕР!

Mobiasbanca – OTP Group S.A. сообщает, что в соответствии с решением Совета Банка от 20 ноября 2019 г., созывается внеочередное Общее Собрание Акционеров, которое пройдет в заочной форме **20 декабря 2019 г. в 16.00** по адресу: **мун. Кишинев, бул. Штефан чел Мареш Сфынт, 81 а, центральный офис банка, каб. 319.**

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Избрание нового состава Совета Банка.
2. Изменение Устава Банка.

Список акционеров, имеющих право на участие в внеочередном Общем Собрании Акционеров, будет составлен по состоянию на **20 ноября 2019 года**. Изменения к списку акционеров банка, имеющих право на участие в внеочередном Общем Собрании Акционеров, могут быть внесены до **17 декабря 2019 года**.

С материалами к повестке дня внеочередного Общего Собрания Акционеров можно будет ознакомиться с **10 декабря 2019 года**, с понедельника по пятницу, с 9.00 до 13.00 и с 15.00 до 16.30, в центральном офисе банка по адресу: мун. Кишинев, бул. Штефан чел Мареш Сфынт, 81а, каб. 319, а также на специальной странице, предназначенной акционерам на веб-сайте Банка: <https://mobiasbanca.md/infoactionari/>.

Ваше участие в внеочередном Общем Собрании Акционеров заключается в заполнении и отправлении в Банк бюллетеня для голосования, который должен быть подписан акционером Банка.

Для физических лиц бюллетень для голосования будет отправлен одним из следующих способов:

- может быть подписан лично акционером банка в центральном офисе банка, в присутствии членов счетной комиссии;
- может быть отправлен по почте, при этом подпись акционера – физического лица или его представителя, уполномоченного по доверенности, должна быть заверена нотариусом или администрацией с места работы, учебы или проживания акционера, а для пенсионеров – органом социального обеспечения с места жительства;
- подписанный бюллетень может быть отправлен через специальную страницу, предназначенную акционерам на веб-сайте Банка.

Для юридических лиц бюллетень для голосования должен быть подписан руководителем акционера или его законным представителем, уполномоченным по доверенности.

К бюллетеню для голосования юридического лица должны быть приложены, в зависимости от обстоятельств:

- а) Выписка из Государственного реестра юридических лиц с указанием имени администратора;
- б) Доверенность, выданная в соответствии с законом, в случае если бюллетень для голосования был подписан лицом, уполномоченным по доверенности.

Предельный срок представления заполненных бюллетеней – **20 декабря 2019 г., 16.00 часов дня**, которые могут быть возвращены непосредственно в Банк (каб. 319), или отправлены по почте по адресу: MD-2012, Республика Молдова, мун. Кишинев, бул. Штефан чел Мареш Сфынт 81а, каб. 319, или подписанный бюллетень может быть загружен через специальную страницу, предназначенную акционерам на веб-сайте Банка.

Результат голосования согласно предоставленным бюллетеням будет доведен до сведения акционеров путем его опубликования в срок до 2 января 2020 в Официальном Мониторе, газете «Capital Market» и на сайте Банка.

Дополнительную информацию можете получить по тел. 022 812 431; 0 22 812 438.

Управляющий комитет банка

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:

Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700

Издатель:

Instituția Publică Ediția Periodică
CAPITAL MARKET

Регистрационный №:

1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель:

Национальная Комиссия
по финансовому рынку

Главный редактор:

Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора:

Лилия АЛКАЗЭ

Прием объявлений и отчетов:

ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Мареш)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL
BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".

Статьи, помеченные знаком ■, публикуются на правах рекламы.

Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Растущее потребление может обогнать кредитование бизнеса

После спада, зарегистрированного с марта 2018 года по сентябрь 2019 года, портфель кредитов вырос с 32,3 млрд леев до 39,6 млрд леев, то есть на 7,2 млрд или на 22,4%. Об этом сообщили в Национальном банке Молдовы (НБМ).

Так, 36,5% было выдано корпоративным клиентам, 30,2% – малым и средним предприятиям, 16,6% – на потребительские кредиты и 14,4% – на приобретение и строительство недвижимости. Если темпы роста кредитования сохранятся в течение года, то сальдо потребительских и ипотечных кредитов превысит сальдо кредитов для корпоративного сектора. «Сейчас мы наблюдаем изменение в структуре кредитования, значительно выросло кредитование физических лиц в целях приобретения недвижимости или потребления», – отметил глава НБМ Октавиан Армашу.

По сравнению с другими странами, банки Республики Молдова обладают достаточной капитализацией, учитывая, что уровень адекватности капитала здесь выше, чем в остальных странах Европы.

По информации НБМ, доля неудачных кредитов на 30 сентября 2019 года в общем объеме кредитов составила 10,2%, что на 2,3 п. п. меньше, чем на 31 декабря 2018 года. По сравнению с концом 2017 года, доля неудачных кредитов в общем объеме снизилась на 8,2 п. п.

В конце сентября активы банковского сектора, по информации лицензированных банков, составили 87,497,2 млн леев, увеличившись по сравнению с концом предыдущего года на 4,420,6 млн леев или 5,3%. В структуре активов наибольший рост отмечен по статье «Кредиты и авансы по амортизационной цене» – на 4,366,3 млн леев или на 12,7% и по статье «Другие срочные депозиты» – на 1,08 млрд леев или на 15,2%. Пруденциальный брутто-портфель кредитов составил 39,6 млрд леев, увеличившись в 2019 году на 4,1 млрд леев или на 11,7%.

Уровень покрытия неудачных кредитов в секторе составил 70,4%. Таким образом, в случае их невозврата, есть небольшой риск ущерба для капитала.

«После спада в 2016 году новые кредиты в леев выросли в 2017 и 2018 годах на 20%. Особенно быстро росли кредиты в леев для физических лиц. В 2018 году они увеличились на 36,5%, а в январе – июне 2019 года – на 44,9%. Кредиты в леев для юридических лиц выросли на 11,1% в 2018 году, и на 19,7% за 6 месяцев этого года. Такая динамика связана с началом работы программы Prima Casa, упростившей доступ к ипотечным кредитам, а также с низкими процентными ставками в 2018 году и первой половине 2019 года. Однако увеличение базисной ставки летом 2019 года охладит процесс кредитования», – говорится в отчете о положении в стране, опубликованном Expert-Grup.

Что касается валютных кредитов, здесь наблюдается более спокойная динамика. В 2018 году рост составил 13,2%, а в первой половине 2019 года темпы роста снизились до 8,8% из-за обесценивания молдавского лея.

КОРРУПЦИЯ И ЮСТИЦИЯ ЗАДЕРЖИВАЮТ РАЗВИТИЕ БИЗНЕСА

Согласно докладу Doing Business, за последние три года Республика Молдова вошла в список первых 50 стран по благоприятной среде для ведения бизнеса, заняв 44-е место в 2017 и 2018 гг., и 47-е место в 2019 году. Улучшение наступило в результате упрощения процедуры регистрации бизнеса. В остальном экономика испытывает фундаментальные проблемы, связанные с коррупцией и юстицией, что обусловило низкую привлекательность страны для ведения бизнеса как для местных, так и иностранных компаний. Красноречивым показателем здесь является уровень прямых иностранных инвестиций на душу населения – барометр экономической привлекательности. В 2018 году он составил чуть менее \$1500, что стало одним из самых низких показателей среди стран Центральной и Восточной Европы.

В конце 2018 года применяются меры налогового послабления: переход от прогрессивного налогообложения по двум ставкам (7 и 18%) к единому налогу 12% на доходы физических лиц; снижение с 23 до 18% отчислений обязательного государственного социального страхования, выплачиваемых работодателем, снижение с 20 до 10% ставки НДС в секторе HoReCa. Эти меры положительно сказались на экономике: увеличилась чистая заработная плата, выросла динамика частной инвестиционной деятельности. Однако в результате введения реформы государство недополучило бюджетных доходов на сумму 1,5 млрд леев.

Помимо налоговых мер, государство значительно повысило зарплаты бюджетникам и приступило к широкой программе публичного инвестирования. В итоге в первой половине 2019 года бюджетный дефицит резко вырос, и может достичь 3% от ВВП. В связи с этим правительство, назначенное после выборов 24 февраля 2019 года, было вынуждено повысить налоги и сократить расходы. В числе мер по изменению в сфере налогообложения является решение вернуться к НДС в размере 20% в секторе HoReCa и отменить привилегированный налоговый режим для талонов на питание (отчисления работодателей на та-

лоны на питание будут облагаться таким же налогом, как доходы от зарплаты).

КОМПАНИИ ОСТАНАВЛИВАЮТ ВЫПОЛНЕНИЕ ПЛАНОВ, А АГРАРИИ ОСТАЛИСЬ БЕЗ ЗАЩИТЫ

В этом контексте ярким примером являются изменения налогового режима для HoReCa. Правительство внятно не аргументировало решения о снижении НДС в 2018 году и об увеличении этого косвенного налога в 2019 году. Кроме того, изменение постановлений правительства в кратчайшие сроки является плохим знаком и ведет к неопределенности для экономических агентов.

«В среде, где нет уверенности и определенности в отношении стабильности регулирующих мер, фирмам сложно разрабатывать долгосрочные планы и работать в соответствии с ними. Таким образом, в своей деятельности правительству следует учитывать несколько аспектов: разработка политики должна базироваться на четком анализе, учитывающем затраты и выгоды всех заинтересованных сторон; естественно, что внедрение публичной политики должно отличаться стабильностью по крайней мере в среднесрочной перспективе. Очевидно, что могут возникнуть отклонения от этого правила, например, на фоне чрезвычайных событий (войны или природных бедствий), или когда доказано, что нормативный акт разработан с нарушением и служит интересам узкой группы лиц», – говорится в Отчете о положении в стране.

В то же время сельское хозяйство отличается сильной уязвимостью перед лицом климатических условий. Такие факторы, как разрушение систем орошения, еще больше повысили риски сектора. Мерой, которая могла бы помочь ответить на эту угрозу, может стать национальная программа по насаждению лесов в стране. По данным за 2017 год, доля лесов в стране составила 11,2%, что ниже минимального порога в 15%, необходимого для обеспечения экологического баланса. Другими мерами могут стать продвижение экологического сельского хозяйства и более экономных моделей потребления воды.

Виктор УРСУ

Премьер-министр Ион Кику: Для обеспечения кибербезопасности надо наладить международное сотрудничество

«Ни одна страна не может обладать ресурсами для обеспечения кибербезопасности, поэтому необходимо налаживать межведомственное, региональное и международное сотрудничество», – заявил на открытии VII ежегодного форума Moldova Cyber Week 2019 премьер-министр Ион Кику.

Как передает «ИНФОТАГ», он сказал, что кибератаки на правительственную инфраструктуру и утечки информации представляют серьезную угрозу для государственности и национальной безопасности.

«В цифровую эпоху кибербезопасность стала важной частью межгосударственных взаимоотношений и экономического сотрудничества, а также частью повседневной жизни. В этом контексте обеспечение безопасности и цифрового стиля жизни граждан является изменением, которое большинство правительств должно учитывать», – подчеркнул премьер.

По его словам, обеспечить безопасность цифрового пространства можно посредством сотрудничества правительства с частным сектором, который содержит большую часть инфраструктуры, с гражданским обществом и академической средой.

«Учитывая скорость технологического прогресса, меры по противодействию угрозам должны непрерывно актуализироваться и идти в ногу с новыми вызовами и рисками по мере их появления. Помимо традиционных способов защиты, важно укрепить сотрудничество и способствовать исследованиям и инвестициям в кибербезопасность», – считает Кику.

Министр иностранных дел и европейской интеграции Аурелиу Чокый сказал, что развитие информационных технологий не только придало импульс социальному и экономическому прогрессу в мире, но и спровоцировало новые вызовы.

«Одна из тем сегодняшнего мероприятия связана с кибернетической дипломатией, которая является относительно новой концепцией. Мы считаем, что дипломатия в нормальной стране должна постоянно адаптироваться к изменениям в сфере безопасности», – отметил он.

Министр напомнил, что РМ подписала с Евросоюзом Соглашение об ассоциации, поэтому пристально наблюдает за действиями европейского сообщества в области обеспечения кибербезопасности и старается перенимать его опыт.

Нацбанк тщательно контролирует процесс расчетов ликвидируемых BANCA DE ECONOMII, UNIBANK и BANCA SOCIALĂ

Нацбанк тщательно следит за поступлениями от ликвидируемых Banca de Economii, Unibank и Banca Socială и их выплатами министерству финансов.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в НБМ, общий совокупный объем выплат этих банков по экстренному кредиту на 31 октября превысил 2,368 млрд леев против 1,713 млрд год назад.

«Нацбанк продолжит контролировать процесс ликвидации банков с целью продажи имеющихся активов в ограниченные сроки и с максимальной выгодой. Он проявляет максимальную открытость в работе со следственными органами, предоставляя необходимые материалы для расследования обстоятельств, связанных с банковским мошенничеством. Таким образом, НБМ поддерживает усилия по возвращению похищенных денег и привлечению виновных к ответственности», – отметил представитель банка.

По его словам, Нацбанк также максимально вовлечен в комплексный процесс реформирования банковского сектора для недопущения подобного мошенничества в будущем. С этой целью предпринимаются такие меры, как постоянный мониторинг качества акционеров банков и ограничение доступа к системе несоответствующих акционеров; внедрение лучших практик корпоративного управления с персональной ответственностью руководителей банков; изменение режима крупных подверженностей для недопущения чрезмерных размещений в других банках и ограничение лимитов подверженностей перед аффилированными лицами банков.

Кроме того, НБМ внедряет современную нормативно-правовую базу и надзорный процесс, основанный на рисках, который позволяет заблаговременно выявлять недостатки и риски банков.

В Нацбанке отметили и о внедрении кредитного реестра, который требует ежедневной отчетности по кредитам, составляющим более 1% капитала даже на стадии подачи заявки. Одновременно введены новые инструменты раннего вмешательства и банковской резолюции, которые позволяют защитить банковские учреждения на ранних стадиях проявления проблем без обращения к государственным деньгам. Также пересмотрены качественные и количественные требования к капиталу банков, введены инструменты, направленные на повышение финансовой устойчивости всей банковской системы, и предложено увеличить лимит гарантирования вкладов до 50 тыс. леев.

Как считают в банке, эти и другие меры подтверждают принятие и выполнение Национальным банком обязательств по оздоровлению и реформе банковской системы, изменению правовой базы, а также повышению профессионального уровня в системе, позволяющей не допускать подобных мошенничеств в будущем. И самой надежной гарантией от кризисов и банковского мошенничества остается независимость и профессионализм центрального банка.